

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**PAssio d[omi]ni nostri Jesu christi se||cu[n]dum serie[m]
quattuor Euangelistaru[m]: per que[n]da[m] || fratrem
ordinis minorum de obseruantia:|| acurratissima opera:
deuotissimaq[ue] ex||positione ...**

[Basel?], 1510

urn:nbn:de:hbz:466:1-30822

...cuius ei non habet si uenit
...argente; aliquid et dicit que non
...filias tuas p[ro]stitui. quare
...uos eas manent. estis uos
...dicit ipse. q[ui]s g[er]it pot[er]it fatum
...t[ame]n q[ui] d[omi]ni rege h[ab]uerit
...que ipse filias suas non p[ro]stituit
...unicam. que uult eas ul' ca
...mane ul' nuptui tradi. p[ro]c
...re d[omi]ni re sua ul' aliquid ul' aliquid
...retinuit. q[ui] q[ui]one p[ro]stultra
...s q[ui]at arege france q[ui] non
...t[ame]n regnu[m] ur[bi]m u[bi] n[on] aliquid
...retineatis. ubi p[ro]misit do
...lignu[m] p[ro]c[ur]at[ur] unu[m]. bene d[omi]n[us]
...sufficit. **C**ertu[m] u[er]o
...festu[m] e[st] q[ui] d[omi]n[us] misericordit[er] egi
...iano cu[m] simplice fornicat
...buit. q[ui] e[st] u[er]is. q[ui] pot[er]it uo
...hie fidele ad uitoru[m] q[ui] tale
...ne ei q[ui]q[ui]d posset furari. co
...q[ui] n[on] u[er]it q[ui] d[omi]n[us] d[omi]n[us] cu[m]
...ut ei q[ui]q[ui]d posset. Cu[m] m[ul]tib[us]
...u[er]it egi. **V**idetur e[st] d[omi]n[us] q[ui] m[ul]t[is]
...ant labore i[n]portato p[ro]lem
...e i[n]piendo sollicitudinez
...at[er]e[is] et labore i[n]uitendo. uo
...an op[er]e carnale obligari
...ndo eas. Cu[m] ple[n]t[er] q[ui] misericordit[er]
...e p[ro]c[ur]at[ur] ipse si simp[lic]e form
...la e[st] ut p[ro]c[ur]at[ur] ostendit. Cu[m]
...humano d[omi]n[us] i[n] h[ab]e[m]t misericordit[er]
...p[ro]c[ur]at[ur] et misericordit[er] egi
...mo q[ui] ab illa uoluptate
...i[n] p[ro]c[ur]at[ur] uoluit q[ui] nullus
...nam abso[lu]t[us] p[ro]c[ur]at[ur]. Ad id at
...p[ro]c[ur]at[ur] ut p[ro]c[ur]at[ur]

...hoies e[st] te nimis e[st] carnale
...q[ui] n[on] allicet una allicet alia. **V**
...uto. xvij. d[omi]n[us] d[omi]n[us] rege. n[on] h[ab]ebit u
...plimas q[ui] llicat[ur] aia; ei. **V**l' p[ro]c[ur]at[ur]
...capitate. fornicarie e[st] m[ul]tier
...paup[er]at[ur] hoies et fures reddut.
...odiu[m] q[ui] g[er]it auferet p[ro]balio illa
...annaret. l' p[ro]c[ur]at[ur] aliquid p[ro]c[ur]at[ur] i[n] m[ul]tier
...sequet. Ad id au[tem] q[ui] d[omi]n[us] q[ui] p[ro]c[ur]at[ur] p[ro]c[ur]at[ur]
...e[st] h[ab]e[m]t m[ul]tiplicat[ur] q[ui] h[ab]e[m]t h[ab]e[m]t i[n] p[ro]c[ur]at[ur]
...p[ro]c[ur]at[ur] solodo ex hoc q[ui] dicitu[m] e[st] p[ro]c[ur]at[ur]
...ille q[ui] oib[us] se exponit stiles effu
...p[ro]c[ur]at[ur] d[omi]n[us] n[on] facit mag[is] uim i[n] p[ro]c[ur]at[ur]
...ul' m[ul]titudine hoim. **V**n[de] e[st] x. **V**
...occupat d[omi]n[us] m[ul]titudinez filioz
...i[n] fideliu[m] et i[n] utiliu[m]. fat e[st] d[omi]n[us] q[ui] me
...mal si i[n] p[ro]c[ur]at[ur] sic decedant q[ui] si
...n[on] fuissent. et q[ui] p[ro]c[ur]at[ur] ual[et] un[us] bon[us]
...mille mali. **V**n[de] x. **V**l' e[st]. Ne ioc
...ris i[n] filis ip[s]is si m[ul]tiplicent[ur]
...ungi. **V**eloz e[st] e[st] un[us] t[em]p[or]is d[omi]n[us] q[ui]
...mille filii i[n] ip[s]is. et utile e[st] mag[is]
...mozi sine filis q[ui]m relinq[ui]re filios
...impios. **V**n[de] d[omi]n[us] b[on]i p[ro]c[ur]at[ur] p[ro]c[ur]at[ur]
...ex q[ui] seq[ui]t[ur] q[ui] p[ro]c[ur]at[ur] hoies q[ui] m[ul]t[is]
...ad h[oc] q[ui] plus saluant. **V**n[de] ip[s]e q[ui] p[ro]c[ur]at[ur]
...u[er]itate et castitate et filia. p[ro]c[ur]at[ur]
...tio u[er]o fornicat[ur] s[ed] salte[m] ad h[oc] ual[et]
...p[ro]c[ur]at[ur] s[ed] q[ui] saluant. **N**ota p[ro]c[ur]at[ur]
...quorund[am] hoim q[ui] i[n] d[omi]n[us] p[ro]c[ur]at[ur]
...d[omi]n[us] placet i[n] m[ul]tierib[us] et placet u[er]o d[omi]n[us]
...et i[n] p[ro]c[ur]at[ur]. **V** **I**mpotencia g[er]it
... **M**ultitudo i[n]t[er]tatu q[ui] multi allegam
... **I**solucia dicit[ur] e[st] ad de i[n] pot[er]tia
... **N**edi q[ui] m[ul]ti allegat. et p[ro]c[ur]at[ur]
... **S**a testioia q[ui] p[ro]c[ur]at[ur] s[ed] e[st] q[ui] h[ab]e[m]t
... **P**ossium ut p[ro]c[ur]at[ur]

... tali dignitate priuata
... etiam qd tu arbitriū ul' in
... ordinatiue captiuat affe
... ul' actū aliqđ obligōis
... causāq; nōtē adigit. cel
... fat elēto similibas abri
... mittur eligendi. carōna
... les eōs oblectantes puf
... ca mē ihu x̄p̄ p̄spōnt

... nus absolute. Et nos
... nichō? p̄ctōnes sūctūg
... obligōnes. Octi intēamta
... omnia sū iuramta sū cūly
... altius sūnt unūdo sūta
... tes mēcha castam? uti
... tam? r̄ iurib? tēcūmūg
... oīo cūerētant nlls ad
... nlla obfrantū quōq; sū

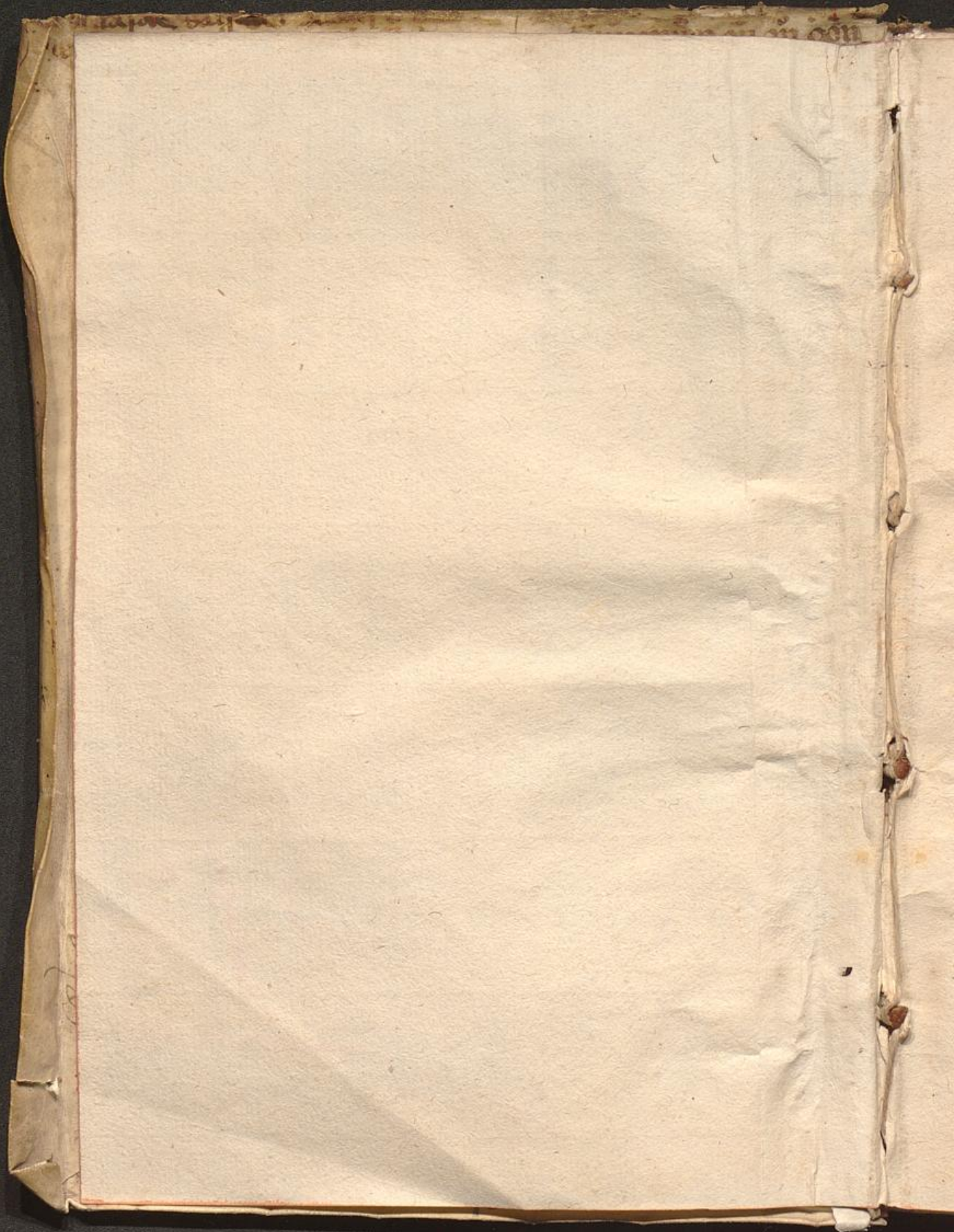
Bernardus

Deuotio in castitas in delictis
Deuotio in negotio
Deuotio in multiloquio
Deuotio in hoc nō p̄culo

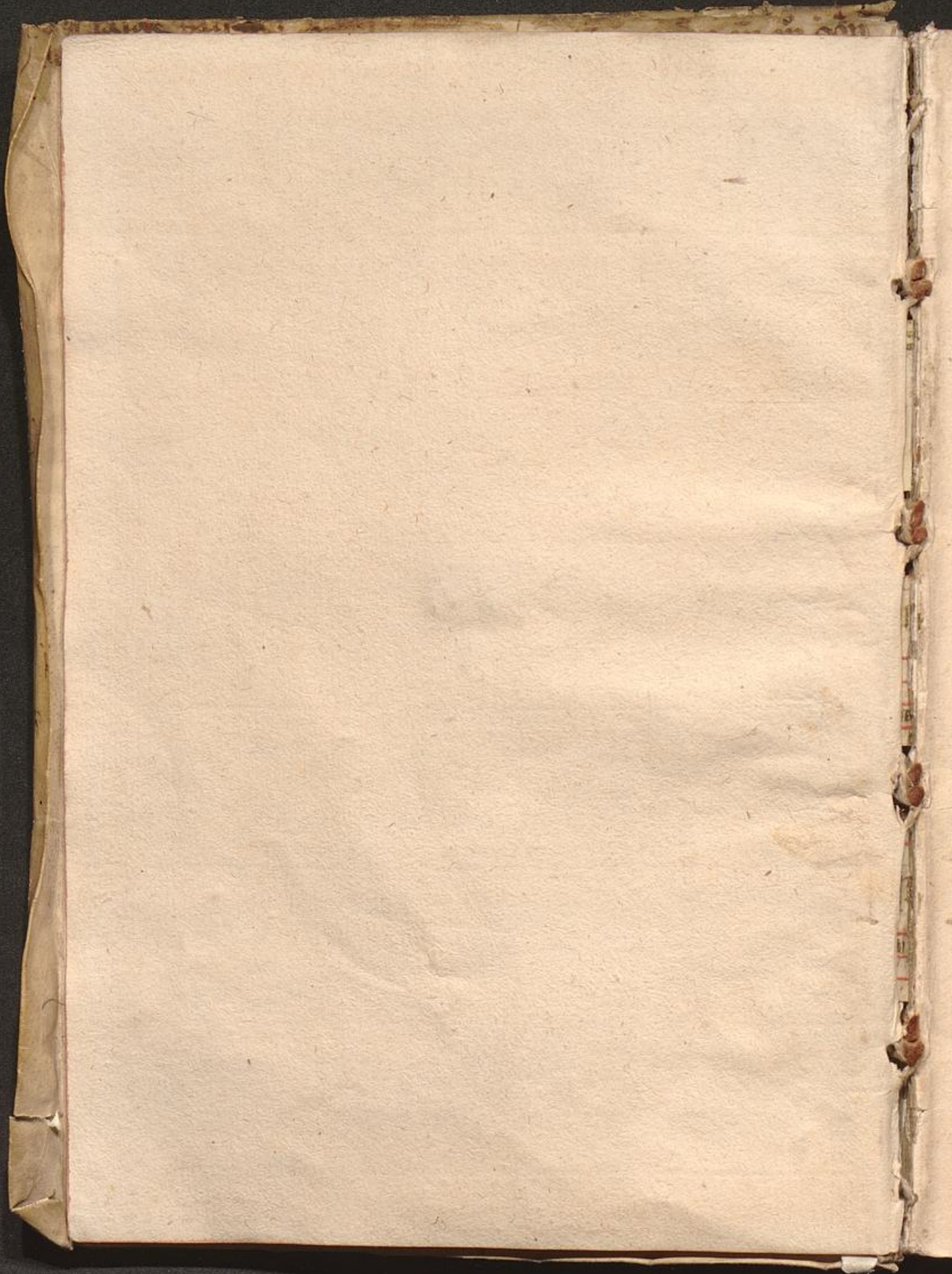
... me nobis dno est, qd eīd deuote
... aduocāg

J. XVI. 3.

~~7374~~

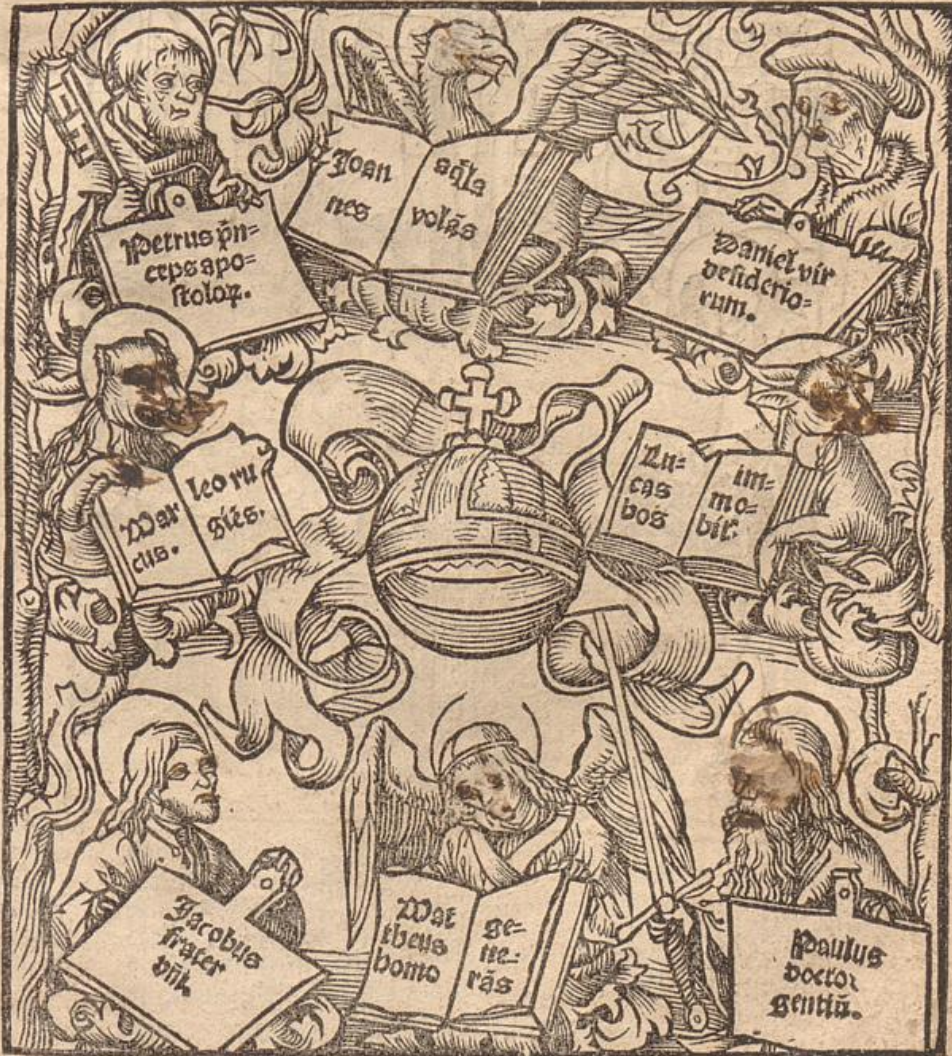

J XVI
3

Dissio dñi nostri Jesu christi se

cdum seriē quattuor Euangelistarū: per qñ edā
fratrem ordinis minorum de obseruantia:;
acurratissima opera: deuotissimaq; ex
positione illustrata: magnorumq;
virozum sentencijs venustis
sime adornata.

St. Michael's Church Paderborn

Passio domini

Egregij magneq; doctrine sa

croz eloquioz interpretis perutilis passio sine sermo popu-
laris pro libitu volentium meritoze in dieb; parasceues va-
care predicationi eleganter exaratus feliciter incipit

Oblatus est quia ipse volu-

it. Verba posita. Isa. liij. originaliter sunt scripta. **S**ecū mag-
ter ecclesia hodie recolat z peragit sacratissimā z saluterrimā of-
em. qua dñs redemptor z saluator noster iesus xp̄us filius dei viui verus
summe potens. sapiens z bonus ppter obedientiā dei patris z liberationez
humani generis se sponte obtulit ad passionē z mortē. ppter qđ dicitur ap̄tus
ad Eph. v. Tradidit semetipm oblatōem z hostiam. scz in cruce deo in
odore suauitatis. **F**uit em̄ illa oblatio. vt dicūt doctores. acceptissima deo
patri. qz pcessit ex maxīma charitate. **E**t vt dicit sanctus Thomas in tercia
parte summe. obediētia om̄ib; sacrificijs antefert. fm̄ illud. p. Re. xv. mes-
sior est obediētia q̄s victima. et ideo puenientissimū fuit vt sacrificiū san-
ctissime passionis z p̄ciosissime mortis christi ex obediētia pcederet. et qz
ex amore excessiuo z obediētia paterna. atq; p salute nostra volūtarie pass-
sus est z mortuus. ideo dicit in v̄bis p̄missis. **O**blatus est qz ipse voluit.
Multis igit causa breuitatis z redij remotiois obmissis diuina gratia
opitulante intendo dominicā passionē ex quattuor euangelistaz historijs
recitare. aliosq; doctores fm̄ q̄ mihi p̄posui inserere. **E**t sic p̄sentez sermo-
nem decreui in quattuor partes diuidere fm̄ q̄ quattuor sunt euangeliste.
Prima pars erit de captiuitate xpi. quō christus dñs fuit captus. **S**ecūda
de eius ductiōe. quō de vno iudice ad alium fuit ductus. **T**ercia de eius
flagellatione z coronatiōe. quō flagellatus. illusus. z ad mortē iudicatus fu-
it atq; p̄demnatus. **Q**uarta de eius crucifixione z morte. quō crucifixus
mortuus. ac de cruce depositus est z sepultus. **N**ec quattuor cū dei adiu-
torio in p̄senti sermone post inuicem deliberavi ob deuotiōem huius sacre
dici enarrare. **E**t p̄ impetranda gratia dicat quilibet vnus **P**ater noster
cum deuotione ob reuerentiā passionis dominice

Oblatus est quia ipse voluit:

Scribitur vbi supra. **A**nteq; in particulari descendā ad historiā passiois
dilectissimi dñi nostri iesu christi sciendū breuiter z notandū. q̄ due sunt
nature in christo. **U**na est diuina. fm̄ quā nihil passus est. nec pati potuit
cū sit inuariabilis. **A**lia est natura humana quā in se ex tempore ppter nos
assumpsit ab extrinseco. fm̄ quam maxīmā passionem z amarissimā mortē
sustinuit q̄ vnq; aliquis hominū passus est aut pati potest in p̄sen-
ti vita. **Q**uod patet ex hoc q̄ christus super omnes mortales fuit excellē-
ter bene complexionatus. nam fuit castissime z purissime virginis filius.
et eius sanctissimū corpus fuit formatum admirabili virtute diuina et

Passio domini

Operatione sp̄s sancti de purissima Maria. id est de purissimis immacu-
laris et mundissimis guttulis sacraei sanguinis intemerate et p̄celse glori-
ose virginis Marie. vt P̄tamasceus in suo. iij. dicit. et sicut magister sen-
tentiarum in. iij. dist. iij. Et ideo q̄to xp̄us dñs a natura nobilior purior sin-
cerior delicatior. et in omnibz sensibz dispositior fuit cunctis ceteris hominibz
tantū q̄dlibet tormentū in sua p̄ciosa carne causabat valde maiorem dolo-
rem q̄ in alio humano corpe qualicūqz. Qū ergo tormenta christo illata fu-
erūt nō pauca aut parua. sed multa et magna nimis. constat q̄ in eo intensi-
simum causabant dolorem. Ideo ipse dicit per p̄phetam **Trenor. p̄mo. O**
vos omnes qui transitis per viam attendite et videte si est dolor similis li-
cut dolor meus. In q̄bz quidē verbis christus hortatur omnes fideles ad
diligenter inspiciendū oculis cordis. et deuote meditandū magnitudines
et grauitate sue passionis. tam quo ad tristitiam interiorē. q̄ quo ad do-
lorem exteriorē. et ipsius excessum super omnes huius temporis passiones.
Sed qz eandem passionem sponte sustulit ex obedientia paterna et p̄ salu-
tate et redemptione nostra. ideo dicit per p̄phetā **Oblatus est. qz ipse voluit**
Que fuerūt verba in principio posita

De captiuitate christi Iesu

Quātum igitur ad primū
vt premisi q̄ velim primo dicere de christi captiuitate. ideo
incipiam passionem eius s̄m Iohannem. cui alie euangeli-
ste p̄sentunt dī. prout etiā incipit beatus Augustinus. **In die iouis ve-**
nerūt discipuli ad ihm dicentes Ubi vis paremus tibi comedere pascha
Tūc misit petrū et iohānem dicens eis ecce introeūtibz vobis in ciuitate
occurrerit hō amphorā aque batulans. sequimini eū in domū in quā intrat
et dicite patrifamilias domus. Magister dicit tempus meū. p̄pe est apud
te factio pascha cum discipulis meis. Et ipse demonstrabit vobis cenacu-
lum grandē stratum. et illuc parate. Et fecerūt discipuli sicut p̄cepit illis
iesus. et parauerūt pascha. Vespere autē facto venit iesus cum duodecim
scz māducans seorsum in vna mensa. Et dixit illis iesus. desiderio deside-
ro hoc pascha manducare vobiscum anteq̄ patiar. Amen dico vobis qz
ex hoc nō manducabo illud donec impleatur in regno dei. Et edentibz illis
dixit Amen amen dico vob qz vnus ex vobis me traditurus est. Et cō-
tristari valde ceperūt singuli dicere. Nūquid ego sum domine. Qui respon-
dīt. Qui intingit mecum manū in parapside hic me tradet. Respondens
autē iudas qui tradidit eū dixit. Nūquid ego sum rabbi. Respondit ihs
Tu dixisti. Verū tamen filius hominis vadit sicut scriptum est de eo. ve-
rum autem homini illi per quem tradet. Bonū erat ei si natus non fuisset hō-
mo ille. Petrus autē insinuauit iohāni vt quereretur quis ille esset. Et re-
spondit iesus iohanni recumbenti super pectus domini iesu. Ille est cui in-
unctum panem porrexero. quem tradidit iude dicens. Quod facis fac ei-
tus. Ubileo papa in sermone de passione domini. Dominus inquit ies-
us notam sibi proditoris sui consentiā monstrauit nō asp̄era nec asp̄erra

Iesu christi

Impium increpatione confundens. sed leui & tacita ammonitione conues-
niens vt facilius corrigeretur penitendo quem nulla deformasset abiectio.
Cur infelix iuda tanta benignitate non vteris. Ecce parcat ausibus tuis do-
minus. Et nulli te nisi tibi indicat christus. Non nomen tuum nec persona des-
regitur. sed veritatis & misericordie verbo cordis tui tamen archana tanguntur.
Non apostolici ordinis honor. nec sacramentorum tibi promissio dene-
gatur. Redi in integrum et deposito furore respice. Clementia mutat. sa-
lus pullat. ad vitam vita te reuocat. Ecce immaculati & innocentes com-
discipuli tui ad significacionem facinoris expauescunt. et omnes sibi non edite
impietatis aurore formidant. Contristati enim sunt non de conscientie reatu. sed
de humane mutabilitatis incerto. timentes ne nimis verus esset quod in
se quisque nouerat quod ipsa veritas preuidebat. Tu autem abuteris domi-
ni patientia in hac trepidatione sanctorum. et abscondi te tua te credis au-
dacia. Addis impudenciam sceleri. nec signo euidentiore terreris. Cum enim
se alij a cibo in quo iudicium dominus posuerat continerent. tu manu non re-
trahis a parapside qui animum non auertis a crimine. Secutum itaque est
vt cum traditori suo dominus. manifestius designando panem intinctum por-
rexisset. totum iudam dyabolus occuparet. et quem malignis cogitatio-
nibus obligarat. iam in ipso impietatis opere possideret. Corpore enim tamen cum
cenantibus recubebat. mente autem sacerdotum inuidias. restitum falsitatem
et furorem imperite plebis armabat. cena facta. et pedum lorione celebra-
ta. sacramentorum suscepto. atque sermone deuotissimo pleno amore diuino
quem post cenam ad discipulos fecit. **L**eo papa. Nullo dominus pau-
re ex iude traditione turbatus. sed de sola redimendorum salute sollicitus
omne temporis spacium quod a persequentium vacabat incursum mysticis
sermonibus sacratę doctrine impendit. **C**onpleto. perpetrataque oratione
ad patrem pro discipulis. Cum iam esset nocte egressus domum cum dis-
cipulis suis duxit eos extra ciuitatem hierusalem. et venit cum ipsis in
villam que dicitur gethsemani trans torrentem cedron. in monte oliueti.
Est vallis que vocatur cedron propter multitudinem cedrorum que
ibi nascuntur. per quam vallem fluebat torrens de duobus montibus. scilicet
de monte syon. et de monte oliueti. vbi erat ortus in quem introiit ipse do-
minus et discipuli eius secundum consuetudinem. Eundem enim ortum sepius cum
discipulis suis introierat ad instruendum et consolandum eos. In quo
quidem orto espi voluit secundum Achunum. vt ostenderet quod venerat satisfacere
pro peccatis primorum parentum. id est vt peccatum quod in orto pa-
radysi commissum fuerat deleteret. **P**aradysus enim ortus deliciarum interpre-
tatur. **S**equitur in Iohanne. Sciebat autem Judas proditor qui tra-
debat eum locum illum. eo quod frequenter. id est sepe Iesus conuenerat illi
hic cum discipulis suis. Maxime circa solennitatem paschalem aliqua ma-
gna docturus. **U**bi Leo papa. Diuino inquit intelligimus dispositum
esse consilio vt sacrilegi iudeorum principes & impij sacerdotes qui seuiens
diuinitati. vt occasiones sepe quesierant. non nisi solennitate paschali ex-
ercendi furoris sui acceptarent potestatem. **P**ortebat enim vt manifeste
implerentur effectum que diu figurate fuerunt. promissa mysterio. vt oues
significatiuam ouis vera remoueret. & vno expletur sacrificio variarum

Passio domini.

differentia victimarū. Nam omnia illa que de immolatioe agni p̄ Moyse fuerat instituta xpm̄ p̄phetauerūt z xpi occisione p̄pe nūciauerūt. Et ergo vmbre cederent corpi z cessaret imagines sub p̄sentia v̄itatis. antiq̄ obler uantia nouo excludit sacramēto. hostia in hostia transit. sanguis sanguis auferit. z legalis festiuitas dū mutat implet. **¶** In dū scribas z seniores populi ad impietatis p̄ciliū pontifices p̄gregauerūt. oimq̄ animos sacerdotum cura admittendi in iesum sceleris occupassz ipsi se doctores legis lege priuauerūt. z spontaneo defectu ritus sibi patrios sustulerūt. **¶** Tūc dē illis iesus. inquit **Barth z Marcus.** **¶** Q̄es vos scandalū patiemini. **¶** **Lyra.** i. ruina facietis in p̄ctm̄. in me. i. recedetis a me p̄pter timore humanū in ista nocte. **¶** Scriptū est em̄. **¶** Percutia. i. p̄cuti p̄mittā. pastorē. i. ch̄stū iesum. qui p̄cussus est a deo p̄ p̄missione. a iudeis p̄ illusionem. a gentibz p̄ flagellatioem zē. et dispergentur oues gregis. i. discipuli ex timore fugient. **¶** Postq̄ aut̄ surrexero. p̄cedā vos in galilea. **¶** **¶** Hoc addit ad p̄solatioez eoz. vt qui audita eius morte erant desolati. audica eiusdē iesu futura resurrectioe essent aliquoaliter p̄solati. **¶** Et subaudit. **¶** Nō solū p̄mittit eis v̄isionem suā in futura beatitudine. z in loco multū distāti. sed p̄p̄inqua etiā regione. scz in galilea. **¶** R̄is aut̄ petrus. qz ceteris feruētior ait illi. **¶** Et si oēs scandalizati fuerint in te. ego nuq̄ scandalizabor. quasi dī. **¶** Si oēs discipuli te dereliquerint z a te fugerint ego te nuq̄ derelinquā. sed tibi semp̄ v̄iliter astabo. **¶** Sequitur in **¶** Luca. **¶** Sic aut̄ dñs Symoni. i. petro. **¶** Symon symon ecce sathanas. scz qui saluti aduersat̄ experit̄ vos. **¶** Alterus maḡgnus. **¶** Hoc est tentādi potestate iam in vos a deo obtinuit. vt cribzaret id est purgaret sicut triticū. a quo p̄ cribz sordes z palee separantur. z ita separatus fuit p̄dicoz ab alijs. qz. vt **¶** Lyra dē. **¶** Judas remāsit dyabolo ad penā eternā. Alij vero apli transierūt ad gloriā. **¶** Ego aut̄ rogauī p̄ te vt non deficiat fides tua. scz finaliter. **¶** Et tu aliquādo conuersus. scz de peccato ad gratiā p̄firma fratres tuos. i. exemplo tue penitentie. **¶** Forta. ne de uenia desperent. vt dē glosa interlinearis. **¶** Sequitur in **¶** Luca. **¶** Qui. scz petrus dixit ei. **¶** Dñe tecū paratus sum. z in carcere z in morte ire. **¶** **¶** Lyra. **¶** Hoc dixit ex feruore. et confidens de sua p̄stantia z virtute. **¶** Ideo p̄sequēter ihs̄ predicens sibi suam infirmitatem ait illi. **¶** Amen dico tibi. qz in hac nocte anteq̄ gallus bis cantet. inquit **¶** Marcus. **¶** ter me negabis. **¶** Et scribunt **¶** Barth. z **¶** Bar. **¶** Sic illi petrus. **¶** Etia si oportuerit me mori tecū non te negabo. **¶** Siliter z omes discipuli dixerūt. scz q̄ vellent sibi astare et nō derelinquere eum. **¶** Et ait **¶** Lucas. **¶** Cū puenisset ad locū. i. cū intrasset ortum cum discipulis suis. qui quidem ortus inquit **¶** Nicō. de gor. erat in monte oliuarum iuxta villam gethsemani. ibi. vt scribūt **¶** Barth. z **¶** Parē. ait illis. **¶** Sedere illuc donec vadā illuc. id est aliquātulū longe a vobis z orem. **¶** Et scribit **¶** Marcus q̄ etiam dixit. **¶** Sed et vos orate. ne ineretis in tentationem. id est ne tentatio vlcima vos superet. sicut postea factum fuit q̄ superati fuerunt. **¶** Et inquit **¶** Partheus et **¶** Marcus. **¶** q̄ dominus assump̄to **¶** Petro et duobz filijs **¶** Ietedei. scz **¶** Iacobo z **¶** Iohanne. cepit **¶** v̄itē. inquit **¶** Marcus et **¶** redere. z **¶** Partheus. **¶** contritari et mestus esse. **¶** Leo papa. **¶** ideo mestitudine. **¶** ideo formidine non carebat vt ad euincend̄ **¶** has huiusmodi perturbaciones non solum sacramento nos susceptionis.

Indice
galy

44

Jesus christi

sed etiā exemplo fortitudinis roboraret. Nam iniusta videret eius ad pa-
tenciam cohortatio cui nulla esset in nostra infirmitate cōmunio. **Q**uā itaq;
ubi caro pariebat non verbi erat pena sed carnis cui? iniurie atq; supplicia
etiā ad impassibile redundabāt vt merito ei dicat illata que ipsius sunt
corpi admissa dicere aplo **S**i em cognouissent nūq; dñm glie crucifixissent
Sti tres discipuli erāt sui secretarij. ideo eos assumpsit. cogitāsq; de hoz
reda z terrēda passione atq; turpissima ac amarissima morte. p quā de pro-
pinquo p cūctis pctōib; z peccatricib; passurus erat. cepit totus tremere
et multum timere. **Q**uā dixit istud verbū **T**ristis est aia mea vsq; ad mortē
Nec tristitia aie xpi fm doctores fuit maxima inter omnes tristitias huz
uis vite. **Q**uam quidem tristitiā xpus dñs assumpsit. fm **H**iero. vt verū
tatem assumpti hominis. pbaret. **N**aturale est em homini timere mortem.
Christus iesus ex naturali hac tristitia assumpta. vere cōtristatus ē. z tan-
to grauius q̄to corpus eius virginē. aprius animē sue fuit habitaculum.
Quā si querit quare dñs tristitabat. **R**espondēdum breuiter z dicēdum. q̄
duplex fuit tristitia in xpo. s. naturalis z rationalis. fm primam. s. natura-
lem. tristitabat propter mortem. qz eius sensualitas z humanitas valde hoz-
rebat mortem de proximo sibi imminētē. **S**cōm aliam vero. s. rationalem
non tristitatur propter mortem. qz fm voluntatem z iudicium rationis
volebat mortem sustinere propter humani generis liberationem. **S**ed fm
Hieronimū fm rationem tristitabat propter infirma membra sua. videlicet
infelicitatē iudam ac scandalū z ruinam omnīū discipulor. deiectionem
id est perditionem iudeor. z euersionē misere hierusalem quib; misertus z
compassus fuit. **Q**uā possumus addere. qz etiā ideo tristitabat. qz presciuit
qz moys sua acerbissima z despectissima in multis adhuc obstinatis z ob-
duratis peccatorib; frustrari deberet. **I**deo non dixit. tristis ē anima mea
propter mortem sed vsq; ad mortem. **B**orra. id est tristitia. que est in me
pro perditione impiorum durabit in me donec mortuus fuero. **E**t inquit
ulterius dominus **S**ustinere. id est expectare hic. z vigilare mecum. **S**ub-
audi. sicut boni amici cum amico suo facere debent in mortis necessitate. **E**c-
cesse sit seu auulsus est ab eis. inquit **L**ucas. q̄tum iacrus est lapidis. scilz
ad pedē montis olluēt. **Q**uā positis genibus. **A**lterus magnus. vt cum
reuerētia orandum esse doceret. procidit. inquit alius euangelista. subaudi
humiliter deuote z reuerenter. super terram in faciem suam. scz benignissī-
mam ac gloriosissimā. vt humilitatem mentis ostenderet gestu corporis z
orabat. scz patrem suum celestē di. vt scribit **P**at. **P**ater mi. si possibile ē
transat a me calix iste. **L**eo papa. **N**ostre vritur voce nature z caulant
agit trepidationis z fragilitatis humane vt in his que tolleranda sunt z
patientia roborerur z formido pellatur. **D**eniq; cessans hoc ipsum petere
excusato quodammodo nostre infirmitatis metu in quo nobis remanere
non expedit in alium affectum transit z dicit. **V**erū tamen non sicut ego
volo sed sicut tu. **Q**uā iterum si non potest hic calix transire nisi bibant
illum fiat voluntas tua. hec vox capitis salus ē totius corporis. hec vox
omnes fideles instruxit. omnes confessores accendit. omnes martyres
coronauit. **N**am quis mūdi odia. q̄s temptationū turbines. q̄s posset p̄-
secutionem sugere terrores nisi xps in oib; z p oib; dices patri fiat voluntas

Passio domini

tua **D**epulsa itaq; dñs trepidatōe infirmitatis z pfirmata magnanimitate p̄cutis redijt in sententiā dispōnis eterne z sc̄uicti dyabolo p̄ minissteria iudeoz formā serui nihil pcti h̄tētis obiecit. vt p̄ eū ageret omniū causa in quo solo erat oim natura sine culpa. **S**m Augu. i. fac vt me nō moriente. mors mortis h̄ō redimat. celū aperiatur. **V**idete xps sicut ver⁹ hō mo sm desiderū carnis nolebat mori. si fieri p̄sset de iusticia. qz sensualitas horrebat mortem. **S**ed sm iudiciū rōnis iusticiā patris implere satagebat q̄ vt pateret exiebat. **E**t ideo volūtatem suā volūtati patris subiecit di. verūtāmē nō sicut ego volo. **S**or. s. sm humanū affectū. sed sicut tu vis. **E**t nō mea. i. sensualitatis mee volūtas. sed tua fiat. **A**ugu. docet vos luntatē humanā volūtati diuine subijci. **S**equit̄ in textu. **E**t cū surrexisset ab orōne. **A**lterrus magnus. **I**n qua genua flexerat venit gratia solatiōnis z exhortationis ad discipulos suos. z inuenit eos dormientes. **E**t dicit Petro Symon dormis. **Q**uasi diceret. **S**ic implem quod promiseras. **N**ō potuisti vna hora mecum vigilare. **Q**uasi diceret. **Q**ui vna hora non potes vigilare mecum. quid tūc presumis de te q̄ mori mecum promittis. **N**on tantum feruorem ostendis facto quātum verbo. **D**icit glosa inter linearis. quia p̄ ceteris erat gloriatus. p̄ ceteris etiam erat increpand⁹. **C**hristus aut̄ agnoscens eorum omniū fragilitatem. exhortatus est eos dicens. **V**igilate z orate. vt non intretis in temptationē. id est vt non succumbatis a temptatione de proximo imminente. videlz ne per consensum vel opus. in peccatum mortale labemini. ne me negetis. ne a me fugiatis. vt postea factum fuit. **E**t ideo subdit causam. scilicet quare deberent vigilare z orare dicens. **S**piritus quidem promptus est. scilz ad dicendum q̄ estis parati pro me mori. caro autem infirma. scilicet ad sustinendum imminentem temptationem. **H**oc autem dixit christus iesus. inquit **L**y⁹ ra. quia apostoli dixerant ex magno spiritu prius mortem subire q̄ ipsum negare. cuius tamen contrarium fecerunt impulsu carnali timore. **I**terum secundo abiit z orauit dicens. **P**ater mi. si non potest hic calix transire n̄t̄ si bibam illum. fiat voluntas tua. **Q**uasi diceret. **S**i non potest genus hūmānum aliter redimi nisi per mortem meam. non mea sed tua voluntas fiat. **S**ed ex hoc posset aliquis dubitare z querere. an fuerit possibilis alius modus liberationis nostre q̄ per passionem christi. **A**d quod breuiter respondendum z dicendum sm q̄ dicit sanctus **T**homas in tertia parte summe. q. xlvi. **A**liquid potest dici possibile vel impossibile dupliciter. **U**no modo simpliciter z absolute. **A**lio modo ex suppositione. **S**impliciter igitur z absolute loquendo possibile fuit deo. alio modo hominem liberare q̄ per passionem christi. quia non est impossibile apud deum omne verbum. id est factū. vt dicit **L**y. i. **S**ed ex aliqua suppositione facta fuit impossibile. quia enim impossibile est dei prescientiā falli z eius voluntatem sine dispositionem cassari. supposita prescientiā z preordinatione dei de passione christi. nō erat simul possibile xpm non pati. z hominē alio modo q̄ per eius passionē liberari. **E**t est eadē ratio. inquit **T**homas. de omnibus his que sunt p̄scita z p̄ordinata a deo. **N**ec **T**homas. **S**equit̄. **E**t venientes ad discipulos suos. z inuenit eos. scz secundo dormientes. p̄e tristitia. **E**rat em oculi eoz grauati. scz somno p̄e vigiliāz longitudine z tristitia magnitudine. **E**t ideo ignozabant qd ruderent ei. **E**t relictis illis

Iesu christi

trez abste. 2 orauit terció eundé sermoné. scz quem prius dixerat 2 orauit
rat Aug^o. 2 glo. **Matth. xvi. dicit.** Oravit tribo vicibz dominus. vt de
preteritis peccatis veniam. 2 a p'sentibz malis tutelam. 2 a futuris periculis
cautelam oremus. 2 vt omnem orónem ad patrem 2 filium 2 spiritú
sanctum dirigamus. **Et cum xp'us oraret 2 anxietetur.** apparuit ei. inq
quit **Lucas.** Angelus de celo. **Lyra.** visione corporali in specie humana
gaudens. inq^t **Albertus magnus.** de reparatione angelice ruine. In finis
sum gaudiú fuit eis. scz beatis angelis de peccatoz reparatione. confor
rans eum. **Sorra et Dugo.** id est ad modú confortantis se habens. scz ad
assistendo per modú seruientis. vel forte verba consolatoria dicendo. **Et**
factú fuit. vt inquit **Lyra.** ad confirmandú fidem discipuloz. q^d xp'us ielus
maior sit angelis ratione deitatis. **Per hoc etiá inquit Lyra.** ostenditur
q^d in eo erat vera humanitas q^d confortabat contra tristitiá insurgenté in par
te sensitua ex apprehensione mortis imminetis. **Et nota q^d Dugo inquit**
super **Lucam.** Quáuis xp'us verus homo esset nulla tamen egebat p'sola
tione angelica vel humana. sed totú factú est propter nos. **Propter nos**
em tristis fuit. 2 propter nostram instructioné consolatus. vt p hoc scia
mus q^d tribulatis p christo non deest diuina consolatio. **Hec ille.** **Vel fm**
quosdam vt dicit **Theophilus.** **Ista angeli confortatio fuit christi glorifi
catio.** Dicebat em angelus glorificas eú **Onie tua e virtus. tu potes co
tra morté 2 infernú genus humanum liberare. 2 silia.** **Post hoc dicit sc'us**
Lucas. **Et factus in agonia.** i. anxietate 2 reluctatione certaminis inter
sensualitatem 2 ratione. yn der doytz noyt. **Sensualitas em timebat mor
té 2 volebat nō mori.** **Ratio aut volebat mori pro salute generis humani**
Et sic prolixius orabat. **Ex quo parz. inquit.** **Sorra.** mentis eius mira
bilis constantia. quia in tanta necessitate 2 anxietate prolixius deo vaca
bat. ostendens per hoc. vt **Lyra dicit.** q^d in maiori necessitate magis de
bet homo orationi insistere. **Sequitur in Luca.** **Et factus est sudor eius**
scz christi iesu. sicut gurte sanguinis decurrentis in terram. **Et hoc sic elu
cescat.** **Cum em dominus in monte oliueti prolixius oraret.** cor eius san
ctissimú adeo inflāmbat 2 totú corpus suú dignissimú ac innocentissimú
ex orandi seruoze 2 amore excessiuo. 2 ardentissimo desiderio. quo estua
uit pati 2 mori pro nostra salute 2 redemptione. 2 ex vehemēti anxietate.
quā eius humanitas habebat erga morté. atq; forti reluctatōe 2 certami
ne sensualitatis 2 humani timoris morté maxime horrescētis. 2 aduersus
morté certantis. vt apris poris sui purissimi 2 sanctissimi corpis sudor fer
uētissimus rubicūdu 2 sanguine^o eripēs 2 effluēs vsq; ad terrā abūdā
ter guttatimq; largissime decurreret. 2 in tāra abūdātia. inq^t **Bern.** q^d oēs
locū orōis irrigabat. **Et h factú e ex spēali dñi voluntate p hūani g's salute**
q^d ei sensualitas pmittēbat pati. illd qd e sibi ppriū. ita q^d diuinas ex spēali
xp'i voluntate ei passionē nō mitigauit. aut impediuit. alias ei xp'us nihil pati
potuissz. **Sudauit ar nō simplicē sudorē. s; sudorē mixtū sanguie.** vt dicūt
doctores diuini. qz xp'us tā subtil' fuit pplexōis. 2 sudor tā vehemēs q^d i ex
tu p poros tingebatur sanguine. **Eundemq; sanguinem dr Albertus**
sup **Lucam.** **Angustia de ipis venis extollerat. 2 multe inquit fue
runt gurte. subaudi. rubicunde et sanguinee. que per vestes quas haq**

Da uij

Passio domini

buie ad terram distillauerunt. **O** considera hic purum cor et fidelis christiana. quanta est amara et est anxiosa fuit passio et mors tui redemptoris cui sola imaginatio tantum naturam immutauit. quod pro vehemeter angustia sudor enim sanguineum sudauit. **E**t idem sudor rubicundus et sanguineus in illa hora membra sua tam copiose perfudit. quod iam non distillabat. sed ut permixtum est usque ad terram abundanter guttatimque largissime decurrebat. **U**bi Bonauentura in suo planctu exclamat. **C**ontere corde cor meum miserere. et sanguineis lacrymis madefice. quia ecce creator meus sanguine suo sudore pro me perfudit. nec leui quidem. sed decurrente in terram. **I**nspecte ergo anxietatem mitissimi iesu. qua agebat cum totum corpus est omni parte sanguineo sudore manaret. **A**d hunc suauissimi sudoris balsamum. egroris proficium medicando festina. ne tardaueris. **U**nde Anselmus queliciter fidelem hortatur dicens. **Q**uid istas. **A**ccurre et suauissimas istas guttas lamte. subaudi. meditando deuote. **E**t subdit. **N**oli tu dormire cum Petro. ne merearis audire. **S**ic non potuisti vna hora vigilare mecum. **T**unc. scilicet post tertiam orationem venit. scilicet tertio ad discipulos suos os quasi compatiendo eis propter temptationem eis de proximo imminentem dicit illis. **D**ormite iam et quiescite. **Q**uasi diceret. **I**am modicum potestis quiescere. tamen pro illo modico quo poteritis facite. **C**onsiderate hic magnam in christo domino pietatem. qui christo magis appropinquauit ad mortem. tanto magis ostendit cordis benignitatem et dulcedinem. **E**t cum paululum quieuisset. postea cum sciebat Judam appropinquantem dixit eis. **S**ufficit. **A**lbertus. tantum quieuisset. venit hora. **A**lbertus. mee traditionis et vestre dispersionis. **E**cce filius hominis. **A**lbertus. in natura quam communem habet cum homine. tradetur in manus. **A**lbertus. hoc est in potestatem peccatorum qui peccabunt in ipsam. **S**urgite. scilicet a somno. eamus. **A**lbertus. obuiam proditori. ut omnes sciant quod voluntarie me offero passioni. **E**cce appropinquabit qui me tradet. **Q**uasi diceret. **N**olo me abscondere ab eo. nec eum fugere. quousque ne possem. sed volo sibi obuiare. ut cognoscatis me voluntarie capi et mori. **E**t adhuc eo loquente. scilicet iesu cum discipulis suis. **E**cce Judas proditor venit in ortum cum magna multitudine armatorum. cum gladiis et fustibus. lateribus et facibus accensis. quia iam nox erat. unde venerunt cum luminibus ut viderent melius ad ligandum et capiendum iesum. **E**t quidam glossator super Iohannem. dicit ad comprehensionem christi et gentiles et iudei conuenerunt. **E**isdem comprehensoribus dederat iudas traditor signum dicens. **Q**uemcumque osculatus fuero ipse est. **A**lbertus. quia scilicet quod osculum patris ille qui venerat pacem facere nulli negaret. tenete eum. et ducite eum caute. videlicet. ne vobis euadat. **H**oc ideo faciebat ne pro iesu caperent Iacobum alpheti. qui erat valde similis christo in facie propter quod dicebatur specialiter frater domini. ut **L**yra dicit. **E**t antecedebat eos. scilicet Judas proditor. inimicos christi magistrum et domini sui. **I**n quo ostendit sua magna malicia. quod magistrum suum qui tot documenta amoris et vite sibi dederat. cuius discipulus iudas erat. et tot ei beneficia impenderat. statim vili pro precio vendebat. scilicet. triginta argenteis. eodem precio pro quo Ioseph venditus est a fratribus suis. ut habetur. **G**enesis. xxxvii.

Jesus christi

Ueo papa Videte fr̄es ⁊ diligēter inspiciete que germina ⁊ q̄les fructus
de auaricie stirpe nascūt. Quā merito aplūs radice ē maloz oīm defini
uit qz nullū p̄c̄m sine cupiditate ꝓmittit ⁊ oīs illicite appetit illi auaricia
ē moribz. Amoz pecunie vtilis ē oīs affectoz aīa lucri cupida etiā p̄ exiguo
perire nō metuit Nullūqz ē iusticie in illo corde vestigiū in q̄ sibi auaricia fe
cit habitaculū. Hoc p̄fidus iudas inebriatus veno dū sitit lucrū puenit
ad laqueū ⁊ tā stulte impi⁹ fuit vt triginta argēteis dñm videret ⁊ mḡm
In veditioe enim Ioseph p̄figurata fuit veditio xp̄i. Sequit̄ in Iohan
ne Iesus itaqz sciens oīa q̄ v̄tura erant sup̄ eū. volūtarie ꝓcessit eis obui
am. ⁊ dixit ad eos. s. ad iudā ⁊ suos sibi occurrētes. Quē q̄ritis. Et respon
derūt ei Iesum nazarenū. Dicit eis iesus dñs noster Ego sum. Ecce signū
volūtarie passionis. qz nō solū eos expectauit. nec solū eis obuiavit. sed ⁊
seipm̄ eis manifestauit. qd̄ nisi fecisset nec Iudas q̄ cū ipsis stabat nec ali
qs̄ eoz eum agnouisset. Et h̄ factū ē ꝓrute diuina. vt in q̄ Lyra. Hoc eti
am manifestus inuit̄ p̄ h̄ qd̄ sub dī. vt q̄ dixit eis Ego sum. abierūt res
trorsum. s. Iudas traditor ⁊ alij. ⁊ ceciderūt. s. resupini in terram. In q̄ app
paret. fm̄ Cris. qz nō solū eum cōprehēdere nō potuerūt nolentē. s. nec vis
dere in medio existēte nisi ip̄e cōcederet. Vult etiā Cris. qz ip̄os ꝓcussit
acrisi. i. pena cecitatis. quā q̄s rē corā se positā aptis oculis videre nequit.
Et ideo xp̄s dñs p̄ hoc oñdit suā magnā diuinā ꝓrute ⁊ oipotētiā qz vnū
to ꝓbo hostes suos ꝓstrauerit in terrā. ⁊ si mille milia fuissent eū cape nō
potuissent nisi voluissent ⁊ eis licentiam dedissent. Hoc etiam fecit dñs ideo
vt q̄tum in se esset daret Iude ⁊ alijs ꝓuersionis materiā. viso sue potētie
miraculo. Post h̄. vt d̄ Ambro. ꝓmisit eos dñs surgere ⁊ stās immotus in
loco suo itez. s. interrogando dixit eis Quē q̄ritis Illi aut̄ itez respōde
rūt ⁊ dixerūt Iesum nazarenū Iterato interrogauit eos dñs signanter ꝓ
pter duo. Primo ꝓpter ostensionem sue potētie. Sc̄dyt q̄tum in se erat da
ret eis materiā ꝓuersionis ⁊ cessionis a ꝓcō. Et sic tandem ꝓstqz in malicia
ꝓmāserūt. ⁊ se recognoscere nolentibz. copiā se capiēdi tribuit. Rūdit̄ dixit
Dixi vobis prius qz ego sum. Et fm̄ Rabanū. vltimo addidit. Si q̄ me q̄
ritis sinire hos abire. Hoc ip̄eratiue dixit ⁊ ꝓcepit. s. vt suos discipulos nō
ꝓaperet. Quasi d̄. Sic vobis potestate me capiēdi indulgeo. vt nō habeat̄
potestate meos discipulos molestā d̄. Sequit̄ in Luca. Tūc Iudas appo
p̄inquauit Iesu. Forā. s. corpe q̄ de longe erat mēre. vt oscularē eū. Et Je
sus dixit illi. Parh. Amice ad qd̄ venisti. Quasi d̄. O iudā lz me tradide
ris. lz turbā h̄ac ad meā ꝓditōem ꝓgregaueris. age adhuc penitētiā. ⁊
paratus sum te recipere ad meā gratiā ⁊ amicitiā. Et ille. s. durus ⁊ ob
stinatus in suo fallo ⁊ infideli corde. ꝓfestim accedes ad Iesum sicut lup⁹
ad agnū. ⁊ brachia sua aperies saluauit eū dicēs. Ave rabbi. Et oscularē
est eū. Cris. in omel. Labia dñi osculabat. In q̄ apparet. vt Lyra d̄. maxi
ma Christi māsuertudo. qz nō negauit osculi suo ꝓditōri. O qz falsa ample
xatio. qz falsa osculatio. ⁊ qz falsa saluatio hec fuit. Amplexatus ē eū quez
volebat relinquere. Oscularus ē eū quez volebat tradere. saluauit eū quez
volebat occidere. i. in mortē dare. Mansuetissimus aut̄ dñs tante fuit hui⁹
militatis. qz neqz rusticitate sibi dixit. neqz iniuriā ei fecit. s. cū magna ten
gnitate eū recepit dicens. Amice ad qd̄ venisti. For. Nō qz dñs ignorat. sed

g auaricie

figu

Amice

Passio domini

vt eum ad considerandū finē euentus induceret. Dñs autē videns consummā
marā eius maliciāz peccm̄ eius manifestū. terruit eū immanitate criminis
Et dixit illi vt inquit Lucas Jūda. osculo. i. osculi signo filium hoīs tradis
id est in signo charitatis facis. p̄ditōem z homicidiū dādo me in mortē
Et dicit Barth. Tūc accesserūt z manus iniecerūt. s̄. y. wozffen vzeuelich
hēnde. in Iesum z tenuerūt eum. Post osculū z quando x̄ps p̄misit z ca
pi voluit. Leo p̄. ip̄a. Nō posset sanguis x̄pi preciiu credētū fieri si redem̄
pro se nō s̄neret p̄phēdi. admisit in se impioꝝ manus z cohibita est po
tentia deitatis vt perueniret ad gl̄iam passionis. tūc peccatoꝝes z hostes
Christi accesserūt sicut lupi ad agnū. nō vnus. sed vnanimiter simul impe
tuose z terribiliter. Et manus sacrilegas iniecerūt in eum. oīm saluatoꝝe
z liberatoꝝem indebite z irreuerēter. z tenuerūt eum captiue iniuste z for
titer. nō s̄m diuinitatē sed humanitatē. Leo papa. Fruerūt in lumē ve
rū filij tenebrāz. z vtētes faculis atq; laternis nō euaserūt infidelitatis sue
noctem qz nō intellexerūt lucis auctoꝝe. Occupabāt paratū teneri z tra
hūnt volētem trahi. Qui si vellet obniti nihil q̄dem in iniuriā eius impie
manus possent. s̄. mūdī redemptio retardaret z nullū saluaret illesus q̄. p̄
oīm erat salute morturus. qz sic fieri elegit. Modus dicit Joh. xvij. Cos
hoīs ergo. i. turba vel multitudo militū in vna societate p̄stituta. z tribu
nus. i. capitaneus eoz vel superior q̄ ipsis p̄erat. illi erant gentiles z minist̄
ri iudeoz. isti erant iudei comprehendētes Iesum. subaudi. quasi malefici
cum z morte dignum. Qui tamē nunq; fecerat malū. z ligauerunt eū. Ta
les em̄ digni morte p̄sentabant iudiciū ligari. vt dicit glo. Sed nūq; mol
liter innocentissimū z piissimū dñm impiissimoz ministri ligauerūt. Credē
dum est q̄ nō. sed durissime tanq; latronis pessimi manus z nimis exost. q̄
nis ip̄e in nullo obstitere. nec in aliquo obloqueret. s̄. tanq; agnus mans
suet̄ duci se p̄mitteret. Itē qz sciebant ministri quanto turpius z quam
durius Christum tractarent tanto plus suis dominis placerent. Item dicit
qz imposuerunt cathenam collo suo z ligauerūt sanctissimas manus suas
vt Bern. inquit in p̄templationib; subaudi. durissime. Item fortiter ligau
erunt eum. ne eis euadere z aufugere posset. qz in hoc fuerunt moniti a
Juda dicente eis. tenere eum z ducite caute. Tertius. ne de manibus ves
tris arte nigromantica elabatur. Videntib; autem discipulis qz christus
captus erat non fugerunt. sed venerunt ad adiuuandum eum dicentes. vt
Lucas scribit. Domine si percutimus. Borra. id est si permittis vt per
cutiamus in gladio. Et anteq; christus responsum daret discipulis. Des
trus qui erat ardentior ceteris. euaginato gladio amputauit seruo Cay
phe qui vocabatur. Malchus auriculam dexteram. Uolebat autem eum
plus lesisse. si forte non cessisset cum capite. Tunc ait iesus Petro. vt Jo
hannes dicit. Calicem quem dedit mihi pater. non bibā illum. Quasi dis
mani generis de teo patienter tolerare. Mitte gladium tuū in vaginam.
Et subdit dominus. vt Barth. scribit. Omnes enim qui acceperunt gla
dium. id est temere. indebite. et propria auctoritate contra proximum ex
traxerint. gladio peribunt. id est incident in gladium eterne maledictio
nis. In putas. quia non possum rogare patrem meum z exhibebit mihi

de ligatione et
mpti

Jesus christi

non plus q̄. duodecim legiones angeloz. Regio vna p̄tinet sex milia. sex
centos. sexaginta sex. Eduertēdum tamen. vt inqt̄ **Lyra**. q̄ x̄ps nō d̄t hoc p̄
pter s̄ q̄ idigeret auxilio āgeloz. s̄ magis ecouerſo ip̄i indiget suo auxilio
sed vt ondat q̄ multis & plurib; modis poterat euadere. Ideo ip̄e sub iur
fir di. Q̄no ergo implebunt̄ scripture di. q̄ sic oportet fieri. Et subdit **fra**
Luc. **S**imite vsq; huc. quasi di. fm̄ **Ly.** Non moueat vos quod est futu
rum. q̄ p̄mittendi sunt vt me p̄prehēdant & impleant ea q̄ de me scripta
sunt. Et cum terigisset. inqt̄ **Lu.** auriculā eius sanauit eū. subaudi. in p̄sen
tia oīm. q̄ nobis in exemplum noluit aliquem p̄ter se ledi. vt & nos fm̄
ap̄lm̄ nō malum pro malo. sed bonum p̄ malo red damus. **I**bi etiam not
tandum q̄ quidam deuotus dñice passionis contemplator. scribit & alle
gat **Bern.** hoc dicere. q̄ prostrauerunt **Jesus** durissime sup̄ terram. sicut
ip̄e prostrauerat eos. & appodauerunt super pectus eius & spuerūt in faci
em eius. & durissime strinxerūt collum eius. & ligauerunt manus eius ad
inuicem. Et fm̄ ipsum. s̄. **Bern.** tantum eum anxietate mortis defluebat per toram faciem
eius & os suū. & ex sputis iudeoz. quib; illiens fuit in genis. ac etiam ex col
li eius p̄strictione omnino suffocatus fuisset nisi diuina virtus eum ad vl
teriora. p̄ nobis toleranda referuasset. In illa hora dixit dñs sc̄z mansuere
et pie turbis id est armatis. eum circumstantib; **T**ancq; ad latronem existis
eum gladijs & fustib; & lignis comprehendere me. cum tñ quoridie apud
vos eram. docens in templo. non me tenuistis. Quasi dicat. tunc nolē
bam. sed nec nunc poteris me capere nisi permitterem & sponte vestris ma
nibus me subijcerem. Et subdit **christus dominus**. vt **Lucas** scribit. **S**
hec est hora vestra **Lyra**. id est vobis concessa ad me comprehendendū.
et potestas tenebrarum. **Albertus**. Hoc est. principis tenebrarum. **Lyra**
quia dyabolus tenebrarum princeps eos ad hoc incitabat. Et dicit **Ma**
thæus & **Marcus**. Hoc autem totum factum est vt impleteretur scripture
prophetarum. **Lyra**. quia scriptum erat de eo q̄ tractaretur sicut malefa
ctor et latro. **Cryſostom.** Quando tentus est dominus permanserunt.
quando autem locutus est hec ad turbas fugerunt. Unde duo euangeli
liste **Matheus** & **Marcus** scribunt di. **Tunc**. **Corra**. scilz in necessitate
maiori. discipuli omnes relicto eo. id est **christo** magistro suo. **Corra**. inter
manus hostilis populi. fugerunt. **Lyra**. timore perterriti. **Beda**. Imple
tus est sermo domini quo dixerat. q̄ omnes discipuli scandalizarentur in
illo. in ista nocte. Hoc erat specialis dolor & pena **Christo**. De illo enim in
ter omnes dolores specialiter conqueritur. vt **Job** decimonono. in perso
na eius dicitur. **F**rateres mei elongauerunt a me & noti mei quasi alieni re
cesserunt a me. Nam omnes corporaliter & spiritualiter fugerunt ab eo et
cecidērunt de fide. p̄ter. **Mariam** matrem eius mestissimam. q̄ fides
semper in corde eius virgineo ardebat nūq; extrinca. Et in huius signum
atq; memoriā in maruinis oēs cādele istis trib; dieb; extinguunt. depra
vna **Sichabemus** qualiter x̄ps dñs pro nobis tentus & captus est. Et sic
ps primum principale.

Passio domini

Quantū ad secundū iam au-
diem⁹ q̄liter dñs ductus fuit de vno iudice ad aliū. Erant enim
duo magni viri in p̄lo q̄ regebāt p̄lm alternatim. vñ⁹ vno an-
no. alius alio anno. s. **Annas** z **Cayphas**. **Annas** erat antiq̄oz z erat locer
Cayphe. **Cayphas** autē regebat p̄lm qñ xps captus fuit. Sed qz annas
erat antiq̄oz z magnus dñs. ideo q̄ ceperāt xpm duxerūt eum p̄mo ad do-
mū **Anne**. z p̄pter honorē z p̄pter leticiā. Et ibi inq̄t **Albert⁹ magn⁹**. de ac-
cusatōibz suis tractare inceperūt. Est etiā alia rō. s. vt xps **Iesus** corā iudic-
cibz pluribz p̄denatus. videret magis dign⁹ morte. **Seqt̄ in Math.** **Ado-**
lescēs at̄ qdā sequebat̄ eū amictus syndone. i. veste lineā sup nudo. s. corpe
qz nō habebat aliā vestē. **Lyra** dr. Quia iste nō noinat̄ h. ideo dicit̄ aliq̄
q̄ fuit **Jacobi** frater dñi. Alij q̄ fuit **Iohānes** euāgelista q̄ iunior erat inter
ap̄los. Alij autē dicit̄ q̄ fuit qdā iuuenis de domo illa in qua comederāt pa-
scha. **Hec Nicola⁹ dr** **Lyra**. Et tenuerūt eū. Et ille relicta syndone. nud⁹
p̄fugit ab eis. Cū autē xps adduceretur ad domū **Anne**. Tūc seq̄bat̄ eum
Symon **Petr⁹**. inq̄t **Iohānes**. a lōge. z alius discipulus. i. **Iohānes**. fm
Augusti. ita q̄ iudei nō videbāt eos. qz tenebre erāt. Videtes autē q̄ **Iesus**
introduc̄t̄ esset in domū **Anne**. introiuit ip̄e **Iohānes** cū alijs in atriu **Pe-**
trus autē stabat ad hostiū foris. Exiit ḡ **Iohānes** z p̄ ancillā hostiariā **Pe-**
tro ingressū ip̄errauit. Ancilla vero int̄uita **Petrū** dixit ei. **Aliquid** z tu
ex discipulis es hois istius. Tūc negauit p̄mo. s. simp̄lr̄ ex timore subito
dices. **Non** sum mulier. nō noui illū. nec scio qd̄ dicit̄. **Altere⁹ magn⁹**. h̄ est
nescio eū de q̄ dicit̄. Et tūc. s. post p̄mā negatōem gallus fm **Mar.** p̄mo cā
tauit. Dicit̄ **Iohānes**. Stabat ḡ serui z ministri. s. illi. dr̄ qdā glosator su-
p̄ **Iohā.** q̄ p̄p̄nderāt z ligauerāt xpm ad prunas z calefaciebāt se. qz fr̄
gus erat. Et **Petr⁹** stabat inter eos q̄si vnus ex illis z calefaciebāt se. etiam
qz caritas xpi refriguerat in corde ei⁹. Et fm **Bedā** interim autē q̄ **Petr⁹**
se calefaciebāt **Annas** interrogauit xpm dñm de duobz videlz de discipul⁹
z doctrina ei⁹. De p̄ma q̄stione nil boni dicere potuit. **Rō.** qz vn⁹ tradidit
eum. alius negauit eum. ceteri ḡ oēs fugerūt ab eo. **Peditqz** nob̄ in h̄ exē-
plū. vt malū de alijs nō debem⁹ dicere. nec eis detrah̄ere. nec petm̄ seu dese-
ctū alterius p̄alare. **Sz** qñ scdo q̄suiit. s. de doctrina ei⁹. **R̄ndit** ei. oñdēs. q̄
nō erat mala seu suspecta. s. sana z recta di. **Ego** palā locutus sum mūdo
z sp̄ docui in synagoga. i. in p̄gregatōe z tēplo q̄ oēs iudei pueniūt. z in oc-
tulro locut⁹ sum nihil. **Quid** me interrogas. s. cui nō credis. interroga eos
q̄ audierūt. **Ecce** hi sciūt qd̄ dixerim z locutus fuerim. Et cū hec dixisset
assistens vn⁹ ministroy **Anne**. dedit̄ eī alapā. i. vnā magnā plagā. in maxil-
lā. q̄ hodie videt̄ in **veronica** **Rome**. quā **Christ⁹** imp̄ssit isti mulieri emor-
roisse qñ iuit ad mortē. Et dixit ei. **Sic** r̄ndes p̄ntifici. **Quali** di. **Miser** es
vilis hō. qñ es tu ausus ita r̄ndere dño tuo. tu debes eī r̄ndere cū magna
reuerētia. **Christus** autē patēter rollēs cū magna māfuerudine z hūilitate
z tranquillo aīo. r̄ndit z dixit ad eū. **Si** male. i. si p̄ra veritate locutus sum.
Si te em̄ male loquit̄ q̄ p̄ra veritate loq̄t̄. testimoniu phile de malo. **Si** at̄
bū. cur me cedis. **Quali** dicat. imp̄p̄t̄us dz eē q̄ bñ loq̄t̄. **Ecce** nō solū pas-

et dñm
Cayphas

de ab ip̄t

de alapa

Jesus christi

clenter tulit. sed eum etiā docuit charitatiue z instruxit. **V**idete q̄ ma-
gna iniuria ista fuit q̄ vnus turpissimus seruus in publico corā omibz s̄-
ne causa percussit in maxillam illū qui est dominus omnīū creaturā. **I**stū
articulum spēali etiā deuotōe z p̄ passione recogitare debemus. **S**equit̄.
Annas aut̄. qz nō regebat populū illo anno. ideo noluit se intrōmittere
de christo. sed misit illum ligatū quasi malefactorem z reū ad caypham.
qui tūc regebat populū. z in domo eius iam p̄uenerant maiores iudeorū
scz ad examinandū z videndū christū. vt **L**uca dicit. **E**t **T**heophilus ait.
Suspiciātes hūc cū astutior esset excogitare posse aliqd̄ aduersum iesum
dignū morte. **H**ec vero p̄sentariū maior z grauior fuit q̄ p̄ma ad **A**nnā
qz iste accu erat pontifex anni illius z plus maliciosus. ac valde astutus.
atqz plures z maiores ibi iniurie fuerunt sibi illate. vt postea parebit. **E**t
ideo tanta multiplicata maiorē inferebāt lesionem. **Q**uilibet em̄ ad com-
placendū pontifici illusione nouā excogitare attentauit. **E**t sic tanqz lupi
voraces ad agnū in saluatorem irruerūt. **S**equitur s̄m **M**atth. **M**arcū z
Lucā. **P**etrus aut̄ sequebat̄ eū. scz christū captiuatū z ductum de domo
Anne ad domū **C**ayphe. a longe. vt scz videret finem. videlz si dimittet̄
reū seu ad mortem p̄demnaret. **E**t ingressus intro. i. in atrīū **C**ayphe
volens se iterū calefacere. vñ di. **M**atth. z **J**oh. **E**rat aut̄ **S**imon petr⁹
fortis in atrio stans z calefacies se. **E**t s̄m q̄ habet ex euangelistis. qz vnus
interdū scribit z supplet qd̄ alius nō scribit z omittit. **Q**uē cū vidisset ite-
rum alia ancilla cepit dicere circūstantibz. **A**lterus. ministris. hic ex illis
est. et erat cū **I**esu nazareno. **A**ccesserūt q̄ stabāt. **G**oz. ad interrogandū. z
dixerūt petro. **Q**uid z tu ex discipulis es. vere z tu ex illis. **N**ā z loq̄la
tua manifestū te facit q̄ sis galileus. **T**ūc petrus plus timuit q̄ primo. z
negauit secundario cū iuramento q̄ nō erat discipulus christi. nec cognosce-
bat eum. **E**t post pusillum interuallo facto quasi hoīe vnus qui astabāt
scz circa ignem. dixerūt **P**etro. **V**ere tu ex illis es. z loquela tua manifestū
te facit. **P**atimēqz vnus ex seruis **C**ayphe vigeat eum. scz ver-
bis z testimonio. vt dicit **J**oh. cognatus eius scz malchus cui petrus ab-
scidit auriculam. qz ait. **V**ere z hic cū illo erat. **E**t dicebat se eum vidisse
in orto cū iesu. **T**ūc petrus iterū tertio scz negauit. **E**t dicit **M**arcus. q̄ ce-
pit anathematizare. id est cū maledictione iurare vel maledicere sibi ipsi.
vt **L**uca dicit. qz nō noui homines istum quem dicitis. **E**t statim prius
adhuc illo loquente. negando. gallus cantauit. **L**uca scz secūda vice. quia
post p̄mā negatōem semel cantauit gall⁹. vt habet **M**arci. xiiij. sed petr⁹
p̄re timore perturbatus nō percepit. id est nō aduertit. **S**ecūdū vero gal-
li cantū. inquit **G**ozra. aduertit. z redijt ad cor suū. **E**t ideo primūz can-
tum alij tacent. **U**ltimū vero omnes scz euangeliste dicūt. **D**icit etiā qd̄
dam glosator super **J**ohānem. **S**cdm narratōem **J**ohānis videt̄ q̄ p̄mā
negatio fuerit in domo siue curia **A**nne. secūda z tertia in domo **C**ayphe.
Et in hoc etiam p̄cordat **A**lbertus magnus super **L**ucā. **E**t **C**risosto.
dicit. **A**nteqz scz secūdo gallus cantaret. ad **C**aypham ducitur. **Q**uo
papa. **H**esitare permittus est vt in ecclesie p̄ncipe remediū penitentię
conderet z nemo auderet de sua virtute p̄fidere quādo mutabilitatē pes-
culūm nec tratus petrus poruisset euadere. **D**ñs autem iesus qui intrā

Ab i.

Passio domini

pontificale cōcilium solo corpore tenebatur trepidatōem discipuli foris pos-
si diuino vidit incuitu z paueris animuz mox vt respexit erexit. z in fle-
tus penitendinis incitauit. **Felices** sancte apostole lachryme tue que ad de-
luendā culpā negatōis virtutem habuere sacri baptismatis. **Adiuit** enim
dextera dñi iesu xpi. que latentem te priusq̄ deieceris exciperet z firmis-
tatem standi in ipso cadendi periculo recepisti. **Vidit** in te dñs fidem nō
fictā. nō dilectōem auersam. sed pstantiā fuisse turbatā. **Abūdauit** fle-
tus vbi nō defecit affectus z fons charitatis lauit verba formidinis. **Ree-**
ardū est remediū abolitōnis. vbi nō fuit iudiciū volūtatis. **Eto** itaq̄ in
soliditatē redijt petra. tantā recipiens fortitudinē vt qd̄ tūc in christi ex-
pauerat passione in suo post supplicio non timeret. **Sequit.** **Tūc** dñs xps
puerulus respexit **Petrū.** Quia dicit quidā doctor. q̄ tali loco forte erat q̄
poterat eū videre. sed s̄m **Aug^m.** z **Ambrosiū** dñs respexit eū oculo mise-
ricordie z nō corporali. ex quo respectu illuminatus. recordatus est vbi
qd̄ dixerat ei xps. **Anteq̄** gallus rē. **Et** egressus foras fleuit amare. **Fle-**
uit ita fortiter incitē z amare. q̄ culpa z pena fuerat sibi remissa. **Grā-**
te āt xpo ita ligato an **Cayphā.** maiores iudeoz z oē **ꝑ** cilii. i. **ꝑ** gregatiōni-
deoz **ꝑ** eū q̄rebāt falsuz testimoniū **ꝑ** eū. vt ipm̄ morti traderet. **Et** nō iue-
nerūt. s. qd̄ falsuz z iniustū erat in eo. **Novissime** āt venerūt duo falsi testes
et dixerūt. **Hic** dixit. **Possū** destruere templū dei z post tridū reedifi-
care illud. **Ipsi** solum intelligebant verba christi de templo suo lapideo.
Christus vero dixerat de templo corporis sui. i. de moroe z resurrectione
sua. **Johānis. ij.** **Soluite.** i. soluetis templum hoc. i. corpus meū. z in tribus
diebus excitabo illud. i. de morte ad vitam resuscitabo illud. **Postq̄** illi falsi
testes suū fallum testimoniū pposuissent. tūc princeps iudeozum **Cay-**
phas ex impatencia surgens ait ad **Iesum.** **Nihil** respondes ad ea q̄ istī
aduersum te testificantur. **Iesus** autē tacebat sicut agnus innocū z mā-
suetus. qz sibi obiecta erant falsa z responsione indigna. z cuz hoc sciebat
quicquid responderet inutile fuisset. quia sibi nō credidissent. sed potius
calumniari fuissent. **Ambrosius.** **Accusatur** dominus z tacet. qz defensio
ne nō indiget. ambiant defendi qui timent vinci. **Videns** igit **Cayphas**
q̄ christus nō responderet turbatus est. z volēs eum capere in sermone ite-
rum interrogauit eum adiurando dicens. **Adiuro** te per deum viuū vt di-
cas nobis si tu es christus filius dei benedicti. **Et** in hoc peccauit grauiter
qz quādo inferior incitat superiorem ad dicendū veritatem sine causa. peccat.
sic fuit in pposito. **Christ^{us}** tñ p̄ reuerentiā diuini nominis sibi respō-
dit. **Dando** nobis in hoc exemplum vt semp habeamus in reuerentiā no-
men dei dicens. **Tu** dixisti. supple veritatem. q̄ ego sum. quod patz ex seq̄-
quentibz. ostendens se esse futurum iudicem. licz modo iudicaretur in ius-
ste. **Quā** dixit. **Veritatem** dico vobis. amodo. id est in futuro. scilz in die
nouissimo videbitis filiū hominis sedentē a dextris virtutis dei. **A dex-**
tris. glosa. i. in portioribz bonis patris s̄m humanitatē. virtutis. i. equalitatis.
dei s̄m diuinitatē. **Et** venientē in nubibz celi. i. aeris. quia in aere ap-
parebit iudicando. quasi diceret. licz modo ignominiose tractetis z quasi
purum hominē z impiū ꝑdemnetis. tamē in extremo iudicio videbitis
me iudicē vestrum z omnium hominū. **Tūc** imponūt christo carpissimus

Iesu christi

peccati. scz blasphemia. **U**n princeps iudeoru **C**ayphas scidit vestimen-
ta sua. **I**ste em vt dicit **R**abanus erat mos anquit⁹ iudeoruz. quādo alii
quid blasphemie audierūt sciderūt vestimenta sua in signuz tristitie. **E**c
exclamauit dicens. **B**lasphe-mauit quid adhuc egem⁹ testib. **E**cce nūc
audistis blasphemiam ex ore eius. quid vobis videtur. quasi dice. **Q**uicquid
est proio verbo. **U**n **L**u. xxi. additur. **I**psi em audiui⁹ de ore eius. **E**t
ideo respondentes omnes dixerūt. **R**eus est mortis. **P**ost hmoi clamores
turpissime eū tractauerūt. **E**t hoc specialiter in quinqs. sicut p3 ex euāgelij
stis. **P**rimo facie eius speciosissimā z iocūdissimā desiderabilem angelis
venerabile sanctis. que z omnes celos adimplet leticia. suis spuris immū-
bis deturpando. dicente euāgelista q expuerūt in faciem eius. **E**t **P**ar-
tus dr. q spuerūt. tanq̄ nō vnus solus. sed plures simul spuerūt in fac-
em xpi. quali est abieccus z maledictus a deo z dignus morte. **S**ecūdo
collū eius beatissimū colaphis cedendo. i. plagis sup collū. tanq̄ est stul-
tus fatuus z p̄tempribilis p̄sona. **U**nde dicit **B**e. **C**hristus qui tunc ce-
sus est plagis iudeorū. ceditur nūc falsoz christianorū blasphemijs. **T**er-
cio facie eius sanctissimā palmando. id est extensis manibz percutiendo.
et alapas graues dando **E**t quā p̄cussione homo plus q̄ de p̄cussione in
collo affligitur **I**n facie em sunt omnes sensus. z sunt ibi membra tenera fa-
cile lesibilia. vnde verisimile est q̄ ex tali p̄cussione fluxerit sibi sanguis p̄
os z nares eius. quibz euāgeliste nō scribant. **Q**uarto oculos suos ve-
nerabiles z facie eius sanctissimā velando. ad hoc q̄ nō posset videri **F**er-
tur em benedicta facies domini nostri iesu christi tam plena fuisse gratiaz
q̄ impiissimi iudei sibi eam velauerūt. ipam vt inspicere nō possent. z per-
seques in nullo sibi parcerēt. **E**t hoc (dr **A**lbertus mag.) erat incōueni-
ens valde velari speciosum p̄re filijs hominū. in quē angeli desiderant p̄-
spicere. **Q**uinto etiā scz veritate diuinā z sapientiā eternā subfannando.
qz cū oculos z facie eius gloriosissimā velassent p̄cutiebant eum in capite
ac p̄cedo derisorie dicebant. **p**phetiza nō h̄ xpe q̄s est q̄ te p̄cussit. q. di. fm
Ly. ru es falsus p̄pheta **S**z vbi z quō p̄cusserūt eū. de h̄ euāgeliste diuer-
simode scribūt. **N**ā math. dr q̄ tūc colaphis eū cedebāt. alij aut palmas
in facie dederūt. **I**m **P**ar. vō colaphis z alapis eū tūc ceciderunt. **I**m vō
Luca p̄cutiebant in facie eius. **E**t ḡ p̄re dicit q̄ eū velassent eū q̄libet p̄-
cussit ipm vbi ipse volebat. alij ad collū alij ad maxillas. alij in facie. z per-
cutiendo interrogauerūt eū di. **P**rophetiza nobis xpe. **A**lbertus mag. qz
p̄pheta vocaris a turbis z occultoz p̄sciis. **P**ic ḡ q̄s est q̄ te p̄cussit. **E**t
sic dñs p̄phetaz vt pseudo p̄pheta illusus est. **E**t multa alia p̄cutiebant eū
Qualiter aut h̄ est euāgeliste nō scribūt. **S**z sicut in q̄busdā reperit libris
et pie credēdū ē q̄ in domo cayphe eū ad terrā p̄cutiebāt. z p̄ eū z p̄ corp⁹
a⁹ saltabāt. alij fortitudine brachioz i eo examiabat. vt dr quedā glo. alij
forstā lutū sup eū iacrabāt. alij manu reuersa dulcissimū z mellissimū os ipi
us p̄cutiebāt. alij p̄ venerabiles capillos ipm trahēbāt. vt **B**ern. ait i p̄-
placōibz. alij genas ei⁹ tenerrimas suis vnguibz lacerabāt. alij scissimā bar-
bā ipi⁹ vellebāt. vñ illō **I**sa. **C**orp⁹ meū dedi p̄cu. z ge. me. vel. qdā expo-
nūt d̄ laceratōe maxillaz factā vnguibz ipioz iudeoz. qdā vō de extractōe
barbe dñi. qd̄ siue vtz q̄ vtz sit siue alterz. nō tñ ē sine effusōe sanguis factū

Passio domini

Bern. dicit in **Premlatoib.** Cum em crudelissimi essent et sine misericordia omnia mala et vituperia que poterant faciebant ei. Alij ex sua mala voluntate, alij vt placerent maiorib. qui erant immanissimi. **Hec Bernar.** **Q**uoddo perpende et considera fidelis christiane quot et quanta incommoda opprobria, supplicia pro te passus est hac nocte xpus dñs noster. tota nocte modicum secum quæserunt. et recordare. quia peccata tua fuerunt causa sue acerbitate passionis. caueasq. tibi a peccatis quia sunt contra deum. **Hieronymus** dicit quia passio christi quam illa nocte sustinuit nunquam erit manifesta nisi in die iudicij. **Hec autem omnia** scilicet que dñs passus est in domo **Cayphe**. vt inquit **Albericus** magnus. dñs maiestatis sustinuit. vt nobis formam daret humilitatis et patientie. et nos sue charitati obligaret. **Sic** habetis qualiter passio christi fuit per iudeos inchoata. **De** cetero non audietis qualiter per gentiles fuit consummata. **Sequitur.** Postquam autem domino a media nocte usque mane. scilicet ad horam primam illussissent. et afflicto eo ista nocte vigilis verberibus. et spustis. atque illusionibus. **Hanc** facro. scilicet hora prima ortus solis. consilium inierunt omnes principes sacerdotum. scilicet iudeorum. et seniores populi aduersus te sum. vt eum morti traderent. **Corra.** qui scilicet dat vitam mundo. **Na** tota nocte occupati fuerunt in christi illusionibus. ideo mane cogitant de ipsius morte putantes per mortem extinguere eius doctrinam. vt dicit **Prigenes**. **Rabbanus.** **Vide** quia solliciti sunt in malo. tota nocte vigilauerunt vt facerent homicidium. et vinculum adduxerunt ipsum de domo **Cayphe** in praetorium. et tradiderunt poncio pylato presidi. scilicet romanorum ad interficiendum. **Leo** papa **Ps** ferebat pylato duris nexibus vinculum. colaphis et alaphis frequentibus celus spuris oblitum. clamoribus predammatum. vt pylatus non auderet eum absoluerere. **Et Bern.** in **Premlatoib.** **Duxerunt** eum ad pylatum. manibus post tergum ligatis vel ante. **Et** vt dicit **Cathena** in collo eius. que postea ostendebatur in hierusalem peregrinis. per magna deuotione. **Hec Bern.** **Qui** scilicet pylatus non erat iudeus. sed gentilis custos hierusalem ex parte **Cyrenarum** cesaris. **Hec** autem presentatio fuit grauissima inter omnes ratione iudicij plenariam potestatem habentis dñandi ad mortem. **Quia** et iudas audiciens ipsum ductum ad pylatum iam non estimauit eum amplius posse euadere. dicitur etus penitentia. id est angustia quadam et tristitia tactus. scilicet infructuosa sine spe venie. venit ad iudeos. et reulit eis triginta argenteos dicit. **Peccauit** tradens sanguine iustum. **Et** illi dixerunt. **Quid** ad nos. quasi dicitur **Lyra.** **Non** curamus si peccasti vel non. tu videris. **Lyra.** id est ad te pertinet videre factum tuum. **Videns** autem iudas quod eum deridebant et quod damnatus esset. **Cor.** id est merito peccati eterna damnatione dignus. lapsus in desperationem proiectis argenteis in templo. abiens laqueo se suspendit. vbi dicit **Hieronymus** quod iudas plus peccauit in desperatione et sui ipsius suspensione quam in filij dei traditione. **Et** dicit **Accu** primo. quod post suspensionem crepuit medius et diffusa sunt omnia viscera eius. **Et** merito. ne scilicet eius imunda anima exiret per os suum. cum quo saluatorem totius humani generis osculari fuerat. **Sequitur** in **Catheo.** **Principes** autem sacerdotum. scilicet iudeorum. acceptis argenteis dixerunt. **Non** licet eos mittere in corbonam. **Cor.** id est inter dona dei. quia precium sanguinis est. **Cor.** id est precium datur per sanguine effundendo. **Ideo** corbona. **Cor.** id est inter se inuicem habito emerunt ex illis agrum figuli. in. **scilicet**

duo pylati

quod dicitur

Jesus christi

Pulsurā peregrinorū. **Boz.** Qd̄ nō fecerūt in misericordiā pauperū. sed in infamiā saluatoris. vt longe lateq; diffamaret. **Cū** ergo staret corā p̄side in p̄torio. iudēi (s̄t **Johes**) nō introierūt. scz ppter festi sanctitatē z solennitatē qd̄ iam celebrare ceperant. ne p̄raminarent. sed manducarent. scilz mūdī pascha. i. cibū paschalē. qui nō erat licitus comedi nisi a p̄sonis mūdīs. **C**onsidera hic eorū cecitatē. metuebāt p̄raminari ex ingressu domū hoīs gentilis. vt inq̄r **Ly.** et tamē nō timebant inquinari ex p̄curatione mortis innocentis. **Uñ Aug.** Cōsuetudo erat iudeis in festo pasche nō intrare domū alienigene. **O** impia cecitas alieni iudicis p̄torio p̄raminari timebāt. z innocētē sanguinē fundere nō timebant. **S**icut hodie non comedūt nec bibūt cū christianis vinū aut aliū potū p̄ter aquaz. z tamen sanguinē ip̄orū z sudorē comedūt p̄ vsuram. **E**xiit ergo pylatus ad eos foras z dixit eis. **Q**uā accusatōem affertis aduersus hominē hūc. **R**espo-derūt z dixerūt ei. **S**i nō esset hic malefactor. nō tibi tradidissem⁹ eū. **D**ixit ergo eis pylatus. **A**ccipite eū z s̄m legem vestrā eū iudicate. **U**c illi. **N**obis nō licet interficere quēq;. **A**ccusabāt aut eū de tribz signanter. **P**rimo scz q̄ subuerteret gente eorū. **S**ecūdo q̄ phiberet tributū dari cesari. vt ex hoc pylatus moueret p̄tra eum. **T**ercio q̄ diceret se christū regem eorū. **P**ylatus autē p̄mam z secūdam accusatōnem nihil reputans. qz forte audierat dñm dixisse iudeis. **R**eddite que sunt cesaris cesari. z que sunt dei deo. **T**ercius vero articulus videbat derogari honori z potestati cesaris. **E**t ideo pylatus introiuit in p̄torium. z vocauit **Jesus** seorsuz et interrogauit ip̄m dicens. **T**u es rex iudeorū. quasi di. **E**st hoc verū q̄ vis tibi vsurpare regnū iudeorū. **R**ndit dñs noster di. **D**icis hoc a te ip̄so an alij tibi dixerūt de me. **R**ndit pylat⁹. **N**ūqd̄ ego iudeus sum. q. d. iudeus nō sum. ideo nec hoc de te dictaui. **S**z gens tua. scz de qua natus es. i. iudei tradiderūt te mihi. di. q̄ dicis te esse regē iud eorū. qd̄ fecisti. q. d. s̄m **Ly.** videt q̄ tu sis in aliquo culpabilis. ex quo illi q̄ sunt de gente tua z tā te autoritatis sicut sunt pontifices te accusant. **I**hs rndit di. inter cetera p̄ba. **R**egnū meū nō est de hoc mūdo. i. potestas mea z autoritas nō h̄z origine ex causis mūdānis z electōe hominū. sed aliūde. i. a patre. **E**t pylatus **E**rgo rex es tu. **R**ndit iesus. vt **Johes** scribit. **T**u dicis. qz rex suz ego. scz potestate diuina. q. d. s̄m **Boz.** **E**go nō nego qd̄ tu dicis. s̄z tñ non ad regnādū temporaliter veni vt credis. **Uñ** subdit. **E**go in hoc. i. ad h̄natus sum. **Boz.** scz natiuitate tpali. z ad hoc veni in mūdū. **Boz.** scz natiuitatē humanā assumendo. vt testimoniū phiteā veritati. hoc est nō ad dominandū. sed ad veritatē dicendū. **O**mis q̄ est ex veritate audit vocē meam. **Q**uia q̄ est ex deo verba dei audit. **Johis.** viij. **E**t qz pylatus nō adhuc plene intelligebat p̄ba xp̄i. ideo adhuc q̄rit di. **Q**uid est veritas. **Boz.** **U**nius q̄stionis r̄sionē pylatus nō expectauit hac de cā s̄m **Alchinnum** qz nō erat dignus de veritate audire. qz eam in sua sententiā nō seruauit. **S**equit. **E**t cū hoc dixisset iterū exiit ad iudeos z dixit. **E**go nullā eam scz mortis meritōriā inuenio in eo. i. in hoīe isto. **C**redebat em̄ q̄ iudei deberent ab accusatōe desistere. **S**z p̄ sideratibz iudeis q̄ pylatus xp̄m libēter absoluisset. easdē accusatōes aggrauauerūt dicētes. vt beatus **Pu.** scribit. **C**omouit populū. i. turbauit pacē cōem. docēs q̄ vniuersam iudeā incipit

Passio domini

1140 91 24
ens a galilea vsq; huc. **C**ū ergo pylatus audivisset q̄ iesus galileus esset p̄
iurisdiccōe herodis misit ad herodē qui erat rex seu vicari⁹ in galilea. quā
p̄estare habuit ab imperatore romano. **Q**ui sc̄z herodes tūc tēporis ve
nerat in hierusalē ad videndū christū. nō p̄pter deuorōem. sed p̄pter curio
sitate. z p̄pter solēnitatem paschalem. q̄z iudeus erat. **E**t pylatus ideo mī
sit dñm nostrū ad herodem. vt iudicaret eum sicut suū subditū. **H**erodes
autē viso iesu gauisus est valde. q̄z ex multo tēpore cupiebat eū videre. eo
q̄ multa audierat. **S**oz. de miraculis z doctrina eius. **E**t etiā q̄z sperabat
aliquid signum ab eo videre. et interrogabat eū multis sermonib;. **E**t iu
dei qui christū fuerant sequuti p̄stanter eum accusabant. **D**ñs vero neq̄
herodī nec iudeis aliquid respondit. p̄pter hoc quia herodes indignus se
reddebat p̄pter suam supbiam z curiositatem. **E**t etiam ideo. ne vitias
sue passionis impediretur. **S**i em̄ respōdisset herodī. literari poterat. **E**ū
ergo christus nullum signū facere nec respondere velle. reputavit eus. sc̄z
qui est eterna sapientia (herodes) esse fatuū. z desperit ipsum ac retulit a
se. **E**t in signū fatuitatis milites herodis induerūt eū veste alba ludicra. z
ligatum derisorie reducerūt ad pylatum. vt cum eo faceret sicut velle.
Et ob hanc causam. hoc est p̄pter mutuam reuerentiam. herodes z pyla
tus facti sunt amici mutuo. quia prius erant inimici adinuicem. **U**nde
sequitur. **R**eputavit autem herodes sibi ad honorem q̄ pylatus misit
christum ad eum. **Q**uādo autē pylatus vidit q̄ herodes remisit xp̄ns
ad eum valde doluit. z cogitavit quomodo posset eum literare a morte.
Ideo vocatis iudeis dixit. **N**ullam causam inuenio in homine isto ex
te. **N**am remisit vos ad illum. ergo emendatū. i. flagellatū dimitta illum.
Audientes autē iudei ipsum christū velle liberare. **T**ūc magis eum accusa
bant. **P**ylatus vero dixit ad eos. **E**st vobis cōsuetudo vt vnū dimitta
vobis in pascha. i. in festiuitate vestra paschali. **H**abebat autē tūc vnū vir
erum insignem qui dicebatur **B**arrabas. z erat latro z p̄pter homicidiū
vinctus. **C**ongregatis ergo iudeis dixit pylatus. **Q**uē vultis sc̄z de his
duob; dimitta vobis barrabam an iesum qui dicitur christus. **S**c̄iebat em̄
q̄ p̄pter inuidiā tradidissent eum. id est obtulissent. **D**atores autē z sc̄z
niores iudeorū psuaserūt populis p̄munib;. vt peterent barrabaz. sc̄z la
tronem. **I**esum vero. sc̄z innocente p̄derent. **C**ū ergo deliberaissent. pyla
tus iterū interrogans eos dicit. **Q**uem vultis de duob; vobis dimitti. **E**t
illi sc̄z p̄fidi iudei clamantes dixerūt **B**arrabā. **A**cce quāta malicia ma
lorum p̄fidiorū infelicitūq; iudeorū. putabant. vt dicit **A**rsto. se posse astrue
re. q̄ iesus deterior esset latrone. z adeo nequaz vt neq; proprietate neq;
pro festi p̄rogatiua deberet literari. **D**ixit iterū pylatus illis. **Q**uid igit
faciam de iesu qui dicitur christus. **D**icit omnes. **C**rucifigat. id est cru
ci appendatur. vt crucifixum omnes possint videre. **A**it illis p̄fes. **Q**uid
em̄ mali fecit. **S**ozza. **Q**uasi diceret nihil. **E**t ideo iniquū est ipsum con
demnare. **N**ullam cām mortis (quare sc̄z debeat mori) inuenio in eo. **E**t
illi tūc magis clamabāt z istabāt magnis vocib; postulātes. z inualescebāt
voces eorū. vt **L**ucas inquit. vt sc̄z quod iuste z per rationem obtinere
non poterant. saltem obtinerent clamore. vt crucifigeretur. id est morte

In Iesu christi

illissima. scz crucis occideretur. Sic habetis quomodo xps de vno iudice
ad alium fuit ductus. Et sic pz secundū principale.

Quartum vero ad tertium

Q Sciendū z notandū de christi flagellatione z. **V**idēs au-
tem pylatus q nihil proficeret. **G**orra ad literatōem christi
sed magis tumultus fieret. **L**etra populi. scz clamantis ad perarum p
seditōnem sacerdotum. accepta aqua lauit manus suas coram populo dī
cens. **I**nnocens ego sum a sanguine iusti huius. **R**emigiū. **H**os enim
erat apud antiquos vt cū quis veller ostendere se immunem esse ab alijs
quo crimine. accepta aqua lauarer suas manus coram populo. **I**deo pyla-
tus dixit. **I**nnocens ego sum a sanguine. **G**orra. id est a sanguinis effusio-
ne iusti huius. vos videritis. **G**orra. id est vos videatis quid faciat vobis
impuretur. nō mibi. **S**ed in hoc nō dixit verum. **R**eus em fuit. qz cū
esset iudex tenebat ex officio seruare iusticiā. **D**inus tamē peccauit qz ius
dei. **R**atio qz iudei hoc fecerūt ppter rancorem z odiū. ipse vero hoc fecit
ppter timorem cesaris z ob fauorem populi iudeoz. **S**equit. **A**udientes
autē iudei hoc totum acceperūt super se di. **S**anguis eius. **G**orra. id est
pa z pena effusionis sanguinis eius. ventat sup nos z sup filios nostros.
Quali nō credentes q pro hoc pctō punirent a deo. **H**ieron. **P**erseuerat
vsqz hodie hec imprecatis. z sanguis christi nō aufereur ab eis. **H**ec ille
Audians autē pylatus q crimen sup se vellent accipere. volens populo
iudaico placere fecit christū innocentē dñm virginis filiū flagellari z illu-
di ipsi iudeis ad libitum. **E**t ideo gentiles. scz apparitozes p̄sidis. id ē
ministri pylati exuerūt eum. qd z christus sponne z liberrime p nobis fe-
cit. **P**rimo em exuerūt euz vestimentis. scz veste alba qua eū herodes in-
duebat. quā adhuc indurā habebat. z etiā suis. z p̄ciperūt verisimiliter eū
lintheo. ita qz als denudatus pauprime z exilissime steterit corā ibide ex-
istencibz. **S**ecō ligauerūt eū durissime ad quādā colūnā. quē rogasse des-
buerāt merito vt eos a pctōz nexibz absoluisset. **T**ercio tantū verberaue-
rūt dñm regē eterne glorie flagellis. qz de corpore ei p̄ciosissimo sanguis
suus roseus emanans. vt **H**ugo sup **L**ucā inquit. **E**t p totū corp⁹ eius
fluēs. vt **B**rigitta ait. **C**orp⁹ qz suū candidissimū rubricās. vt beatus **B**er-
in p̄templatōibz d̄r. z vndiqz fluens in colūna cui alligatus fuit vsqz hodie
die sua vestigia derelinquit. vñ. **B**eda sup **L**ucā ait. qz colūna vsqz hodie
cui xps alligatus est dñici cruozis vestigia certa demonstrat. **E**t p̄cor dat
magister in historia scholastica. vbi d̄r. **A**dhuc colūna cui alligatus fuit. se-
sus vestigia cruozis ostēdit. **C**ui⁹ colūne maior ps fert in ecclia esse mon-
tis syon in hierusalē. **R**ome est in ecclia sancte **P**axedis virginis. **I**tem
xpus sic vulnerabat p totū suū sacratissimū corpus qz a plāta pedis vsqz
ad verticē nō inueniebat in eo sanitas. vt beatus **A**mb. scribit in plāctu suo
p̄gnali. qz sup addebāt plagā sup plagā. vt **A**mb. deliuozē sup liuozē. vsqz
qz tā ipi qz inspectozes fatigati iuterent eū a colūna solui. **D**e hac grauissi-
ma flagellatōe inq̄t etiā beatus **B**er. o bone ihu quō diris p̄teribz ad staturā

Bb iij

Passio domini

es ductus. et circa ipsam tam strictissime ligatus. et sanguis tuus de vnguis
bus tuis stillabat. Sicq; tam a tergo q̄ ante flagellatus. et cutis tua re
nerrima nodis flagellorum cum carne et sanguine adhererat. ita ut a plan
ta pedis vsq; ad p̄tice non esset in te sanitas. **Hec ille.** Sicq; nobilissimus
dñs sanguine suū preciosissimū flagellis de corpore suo reuerēdissimo extra
ctū clemēter p̄ nobis effudit. de quo **Bonauen.** in planctu suo ait. **Q**uā
cūtra p̄tate putas illū sacratissimū sanguine de p̄ciso corpore distillasse in
terrā. q̄to fremitu putas flagellatū dulcissimū ih̄m. q̄ idcirco aduenerat
ut nos a flagellis eternis liberaret. sicut p̄pheta de eo dixit. **Circūdede
rūt me viri mēdaces. sine cā flagellis ceciderūt me flagellatū.** Hāc autē fla
gellatōem disposuit pylatus. s̄m **Cris.** ut iudei saturati flagellis xp̄i. cess
sarēt eū amplius p̄seq; **H**is autē penis impij iudei adhuc nō fuerūt satia
ti. sed dixerūt ministris **Pylati.** ut ei illuderēt tanq; regi q̄ regnare et do
minari veller et nō poss; **Et** ideo induentes ei primo antiquū purpureū
indumentū in derisionē et p̄fusione et p̄emptū. **Secūdo** plecentes corō
nā. scz de spinis acutissimis. quam imposuerūt capiti eius reuerēdissimo
et tenerrimo. videlz irrisorie pro dyademate regali vel regio. ut glo. dicit.
Et volūt quidā. q̄ hanc corōnā spinē sibi magnis lignis acriter impresse
runt. **Et** dicit illa corōna fuisse de iūcis marinis qui sunt acutiores spinis no
stris hic. p̄gentes caput eius vsq; ad cerebrū. **Et** s̄m **Bern.** Caput
illud diuinū p̄forauerūt et vsq; ad cerebrū teneritudine p̄uenērūt. **Tercio**
dederūt ei subsannatorie ac despectiue arūdinem in dextrā eius p̄ceptro
regali. **Quarto** genuflexo ante eū illudebāt ei dī. **Que** rex iudeoz. quasi
dī. **Q**uā hō viltis et miser. ut quid te rex facis. voluisti regnare et nō pos
tes. p̄pter hāc illusionē nō flectamus hodie genua cū orat p̄ p̄fidis iudeis
is. sicut ad alias orōnes. qz hoc p̄curauerūt cū gentib; et hoc cū eis forte
dixerūt. **Que** rex iudeoz. **Quinto** eū alaphizabāt. q̄ illusio magis fuit de
spectiua et penalis. adorātes. **Alterus** falsa et irrisoria adorātoe. ut deus
et salutantes ut regē. alaphizauerūt ut fatuū. **Sexto** expuebāt in eū tanq;
in p̄sonā vilem et p̄emptibilem. **Septimo** accipiebāt arūdinem de manu
eius et p̄cutiebāt caput eius. **7y.** **Et** rōne p̄trepus. et rōne doloris infligē
di. scz ut spine fortius capiti infligerent. qz ex tali p̄cussione scz baculi arū
dinei. aculei corone intrabāt caput eius et p̄fundius vulnerabāt. **Et** hoc
absq; dubio multū lesiū fuit dño. **Uñ** verisimile est. q̄ tūc sanguis ex ca
pite extractus largiter p̄ caput frontem genas et collum eius fluebat. ita
ut quasi leprosus apparebat. qz sanguis et sputa eū leproso silem faciebāt
Cū em̄ milites. scz gentiles tam pauprime et miserabiliter eū tractassent
Pylatus querens occasiones dimittendi dñm. sed p̄fidi et impijssimi iu
dei nec adhuc factiati. nec yllā ei miseratōem impendere volentes. sponta
nei clamabāt (subaudi) sicut amentes et quasi furibūdi. ex abūdiātia malī
cie vocē ingeminādo dicentes. ut ait **Johānes.** **Tolle tolle crucifige eum**
Quasi dī. **Nō** possumus videre eum. idcirco aufer eū a nostro p̄spectu. et
turpissima morte p̄demna eum. **Tūc** em̄ tēporis mors crucis erat igno
miniosissima et turpissima. **Et** breuiter loquēdo tandem cū pylatus obdu
ratos et obstinatos iudeos non poterat emolire. audientē q̄ confiterent
se imperatozi romano subiectos esse. tunc pylat⁹ volens ipsi satisfacere

29. d. p̄funde

24

10

6

11

Iesu christi

Potus timore cesaris **P**apae **S**culatā simulationē imprudēter p̄
late timuisti formidabile fuerit nomē regū z p̄ imperio cesaris opprimī
debuere noue molitio potestatis. **D**ānandi p̄silio tyrānicus tibi p̄didit
apparatus. si p̄uisio armoz. si p̄gregatio diuitiaz. si p̄sidia detecta s̄z milē
tū. **Q**uid grauaris in hoc de affectata potētia cuius sp̄ialis fuit de humi
litate doctrina. **R**omanis legibz nō p̄radixit censum subijt didragma solz
nū. **V**ectigalia nō inhibuit. **Q**ue dei sunt deo z q̄ cesaris cesari reddenda
z stituit. **P**auptatē elegit. **P**redicentā suavit z māsuetudinē p̄dicauit hoc
ē vere nō impugnare cesarē sed uiuare. **D**imisit eis **B**arrabā latronē. s. pro
pter tps pascale. deditqz sententiā crudelissimā. vt **I**elus innocēs crucifis
geret. z ignominiosā ac turpi morte latronū moreret. **U**n z ea s̄
de hora duos latrones s̄it ad mortē iudicauit z p̄denamit. **U**bi norandum
q̄ xps in p̄cessu passionis sue. nonies hodie ducē⁹ fuit vt colligit ex euan
gelistis. **E**t s̄ replentat fideles q̄ hac die ab hora matutina vsqz ad horā ter
ciā circūeūtes visitāt nouē ecclias. in memoriā. q̄ xps postqz captus fuit
duccus ē ad nouē loca. **E**t in qualiter istaz ductionū semper singulares
penas z p̄umelias passus ē. **P**rimo eū mox vt capt⁹ fuit z ligat⁹ duxerūt
eū ad **A**nnā p̄mum. **L**y. i. p̄mo. **S**ecūdo ab **A**nnā ad **C**ayphā **T**er
tio a **C**ayphā ad **P**ylatū. **Q**uarto a **P**ylato ad **H**erodem. **Q**uinto ab
Herode reductus fuit ad **P**ylatū. **S**exto milites duxerunt eum intro in
atriū p̄torij vbi illuserūt ei. z magna ac varia opprobria sibi fecerūt. **D**at.
xxvij. z **D**at. xij. **S**eptimo **P**ylat⁹ duxit eū foras de p̄torio. indutū veste
purpurea z coronatū eū corona spinea. **J**o. xix. **O**ctauo idē **P**ylat⁹ duxit eū
foras p̄torij ad locū q̄ dicitur lycostatos grece. i. ad locū iudicialē vbi sedit p̄
tribunali. i. in sede iudiciaria vel iudiciali. **N**ono duxerūt eū ad patibulum
crucis. i. sup̄plicij. **E**t ista ductio fuit exprobriosior z penosior inter oēs. q̄
ducebat ad ignominiosam mortē. **S**eq̄t **D**ata igit⁹ z plata sententiā p̄tra
Christū a **P**ylato vt crucifigeret z occideret. suscipiētes eū milites p̄sidis.
Primo exuerūt eū purpura. z reinduerūt eū vestimētis suis. vt oēs eum
melius cognoscerēt in veste sua. z maiorē verecūdiā suscipet corā hoībz as
piciētibz. **S**ecūdo ip̄o suerūt lignū crucis lōgū grossum z multū graue super
hūeros suos delicatissimos vt portaret ip̄m ad locū vbi erat crucifigēd⁹.
vt eius p̄tinua visione z portadi fatigatōe grauaret tā interi⁹ q̄z exterius.
Tertio associauerūt sibi duos p̄fatos latrones secū p̄denatos. q̄ eū eo ibāt
et ducebāt vt brūis **L**ucas inq̄t. q̄ factū est ei ad maiorē p̄fusione z despe
ctione. vt ex eoz societate ampli⁹ z fortius diffamaret q̄si esset latro. vel q̄
si peior esset illis. **Q**uarto eduxerunt eū miserrime z publice eū ip̄o p̄torio
valde magno tanqz malefactorē extra p̄riā ciuitatē in locū caluarie. sicut
dictū ē. q̄ qdē locus erat fetidus. horribilis. z hoībz horridus. ibidē eū ma
lesici plectebāt. canes atqz alia morticina excoziabant. **I**dē mal⁹ feroz fuit
etiā xpo dño sp̄ialis pena ac magna. tantoqz penosior z lesiuor q̄to delicia
rior z purior erat. qz delicatissim⁹ z castissime p̄ginis filius. **Q**uinto eū in
suetissimū z innocētissimū dñm sic p̄ceptibiliter z p̄fusibiliter duccerēt. de
domo **P**ylati. p̄ vrbē. s. hierl̄m q̄si maleficiū. eū duobz latronibz. z cruce p̄
derosa ad suā despectissimā z amarissimā mortē multitudo maria p̄torij
z iudeoz q̄z gētiliū eū sequebat. **Q**uidā flebāt z pangebāt suā innocētē

Pylat

EP

v. p̄torij x. p̄torij

Passio domini

more? **Q**uidā insultabant z illudebant ei gaudētes de passione z morte eius. **S**ed ipse dulcissimus z benignissim⁹ dñs in hac via grauitē pōdesse crucis depressus z ita fatigatus fuit ppter labores z penas. ppter flagellationē z coronatōem. ppter illusiones z percussiones. ppter multiplices et acerrimos cruciatus. quos rota nocte z etiā de die vsq; ad illā horā vsq; stinuit q; lento gradu incideret z crucē amplius portare nō valeret. de post fuit eā. vt habet in qdā libro de vita xpi. vt aliquēulū pausaret z respiraret. **T**ūc ministri Pylati h̄identes angariauerūt. i. coegerūt quēdā nomine Symonē. s. gerile. viz robustū. veniente de villa. q; extra ciuitatē. **D**e For. occurrit eis eundo ad ciuitatē. vt portaret crucē post ihm. **H**oc fecerūt vt ostēderent eū esse hoīem fatigatū. z sic nō crederet dei filius. nō fecerūt ex misericordia vt xpo cōpaterent. sed ex duricia vt citius crucifigeret. qz vis tam eius multū odiebāt z mortē ipsius valde sciebāt. **E**t ideo festinauerūt cū eo z noluerūt eius mortē differre. **E**t sicut ait Bern. ipm tanq; aliquid nū impulerūt. qz timuerūt ne Pylatus sententiā reuocaret. qz volūtatem dimitte dī eū ostenderat. **P**te lignū crucis ita pphanū reputabāt. vt null⁹ eoz portare nec tāgere voluit. **S**equebāt etiā multe deuote mulieres. que etiā flebant z ppariebant ei. ac pte nimio dolore pcutiebant pectora sua. vidētes dñm ita fatigatū. crucē grādem z grauē portare. **L**eo papa **S**olet em̄ sexus infirmior etiā p his q; morte sunt digni in lacrymas pmoueri z damnatorū exitus p nature cōmunis p̄sideratōe misereri s; istū sibi planctū dñs iesus dedignat impendi qz nō decebat lucrus triūphū nec la mēta victoriā. **E**t sicut Bern. in p̄templatōib;. mater xpi mestissima beata virgo **M**aria. etiā inter illas erat z sustentabat ab eis q; se sustentare nō valebat. **I**bi ppendendū z p̄siderandū erat. vt z eadē nō cōpassa sit ei. **I**bi s; dubio ipa maximā cū eo p̄passionē habuit. **H**oc p̄t qdlibet maternum cor ac quelibet mater circa suū vnicū ppendere z p̄siderare filiū. **E**rtē ipa vt brūs Bern. d̄t exēplū doloris oib; am̄tib; xpm fuit. **E**t sicut habetur in quodā. li. de vita xpi. **Q**uia vero mesta mater z merore p̄fecta propter multitudinē populī appropinquare filio suo carissimo nō poterat. nec eum videre. iuit p̄ aliam viā breuiore cū sociab; suis z **B**ohāne. vt alios p̄cedens valeret eidē appropinquare. **E**t cū eū obuiū haberet cernēs eū tam miserabiliter vulneratū z sic oneratū ligno tam grandī qd ante nō videbat. z sup humeros in maxima lassitudine baiularē. pene exanimis facta est. i. valde debilitata. **I**ntellige. z ita virib; destituta sicut d̄t. q; etiam in terrā corruerat. i. declinauerat. z p̄te angustia nec ei verbū dare poterat. nec dñs sibi. acceleratus ab his q; eū ducebāt. **C**redibile est sicut Bern. in p̄templatōib;. q; ipa libetē portasset crucē si potuisset. z quis nō posset in libetē accepisset eā. **N**ulli autē credere s; q; brā p̄go impatiēs fuerit aut rōne vel sensu puata. qz ip̄ in omī sua passione z tristitia patiētissima z discretissima erat. **A**rtamē pie credit. quīs euāgeliste nō exp̄mūt. q; ex magna z intima cōpassione multas lacrymas ex oculis p̄gineis p̄ delicatissimas genas suas fuderit. nā maternū ei⁹ cor nō poterat se p̄tinere. quin filio suo dilectissimo cōpateret. **L**ugētib; p̄o z lamētantib; mulierib; dixit dñs. **F**ilie hierlīm nolite flere sup me. s; sup vos ipsas flere z sup filios vestros. **L**eo papa sup illos inq; dñs fundat iste plorat⁹ q; tales vultes

Yesu christi

ra vestra peperit lugēdū plane vobis ē nō de salute creditū. s. de impietate pereūtiū. qz veniet dies. s. obsidionis. in qbz dicet. **B**rē steriles q non genuerūt. z vbra q nō lactauerūt. **Q**uasi dī. **N**olite flere de morte mea. qz scio q resurgā. z morte mea corporali eternā mortem destrua. sed flete de structōem ciuitatis vestre q funditus destruet ppter peccm qd ciues eius. i. iudei opant in me. **I**deo seqt. **T**ūc em incipiet dicere mōtib. cadite sup nos. **E**t collib. coopite nos. **G**losa. pze horrore miserie. s. hierlm. z facie. lcz ostensione furoris dñi. **T**anta em fuit fames z miseria in hierusalē. xliij. anno post dñicam passionē. cū romani pncipes **T**yrus z **V**espasianus ciuitatē hierusalē destruebāt. q mulieres ppios filios comedebāt. z q. xxx. iudei vendebant p vno denario. sicut p triginta denarijs venditus fuit christus. **S**equit in **L**u. qz si in viridi ligno hoc faciunt in arido quid fiet. **Q**uasi dī. **S**m. **N**ugonem sup **L**ucā. vere debetis flere sup filios vestros. quia si ego q sum viride lignū z fructuosum patior tam grauiā tormentā. spī parient longe grauiora qui sunt lignū aridū z infructuosum. **S**equitur **te**. **E**t postqz venerūt in locū qui dī caluarie. dederūt ei vinū mirratūz bitere. **v**r **M**arcus dī. cū felle mixtū **v**r **M**atth. in qd **V**bi notandū q cū benignissimū dñm p coram ciuitate publice cū improperio valde magno eduxissent. **E**t **S**m q dī. ascen dēdo p sus mōrem siue collē caluarie ad locū crucifixionis aliquatiter appropriassent. tūc xp̄s dñs modicum quēit cū cruce. z videndo locum vbi tam vilissime z amarissime p nobis crucifigendus z occidendus veniebat. fertur ad terrā cecidisse. **U**nde in signū huius z testimoniū dī. q ante portam ecclesie sepulcri sancti. est quedam platea magna que quondā fuit extra ciuitatem hierlm. s. nūc ē in ciuitate. **I**n cuius platee medio ostendit locus vbi xp̄s portādo crucē modicum quēuit. z videndo locū crucis. ad terrā corruit. id est declinauit. **E**t ibi dē dederunt ei bitere **v**r pmissum est amarissimū vinum. **H**oc est vinū acis dūm cum mirra que amarissima est. z felle mixtum. z ylopo. que ē herba amara. circūposuerunt. sicut quidam doctores exponunt. **Q**uod ideo fecerunt. **v**r idem potus amarior fieret. **N**am xp̄s bis potatus fuit tali vīno. z ante crucifixionē z in crucifixione q qdē gemina potatio cōpetit mysterio ppter geminā psonā q peccauerat gustato ligno verito ex q damna ra. i. vita eterna priuata erat humani generis ppagatio. **E**t ideo **v**r scdus **A**dā. s. xp̄s humanū genus redimeret. z vitā eternā sua pciosa passione et morte reparet pati z mozi voluit. **S**eqt̄ **te**. **E**t cū gustasset **z**. **E**t dī **te**. tū gustass. i. os apposuiss. **L**px de illo accepiss. **v**r **L**y. dī. noluit bitere ppter duo. **P**rio **v**r oñdere iniquitas talē potū p̄natiū. **S**cdō **v**r h̄caref velocitas resurrectōis ip̄i. **U**n̄ **S**re. **G**ustauit vinū. s. bitere noluit. qz mortē amaritudinē quā gustatur. erat momentaneā z cito i dulcedinē puerredā scabat. qz tertia die resurrectur. erat. **S**ic p̄z tertiū pncipale. quō xp̄s flagellat. coronat. illusus z ad mortē iudicat. atqz p̄denat. fuit z educt.

Quātū ad quartū notandū

q seqt̄ postea. s. cū dulcissim⁹ dñs ihs ad exprobrabilissimā mortē cēt duct⁹. z qñ ip̄z volebāt crucifigere i loco caluarie. expoliatus eū vestib⁹ añ cruce corā p̄lo. **v**r v̄tor z frigid⁹ nud⁹ expōeret. qz frigid⁹

Passio domini

erat. vt bñs euāgelista Io. dr. z nudū cruci affigeret. Et h accidit cū mā
gno dolore. vt Ber. inqt in p̄eplatoibz. **O** d p̄z ex h. cū alicui p̄anus cū vis
olētia extrahit de vulnere q̄ fortiter in eo cōpactus ē q̄tū ex h affligit. ita
fuit cū dño nostro. qz vt dr Bern. in p̄eplatoibz q̄ veltis interior adhere
bat ei fortiter. p̄pter sanguine flagellatonis. i. fortiter cōpacta fuit in san
guineis vulneribz q̄ ex flagellatōne suscepit. Et iō qñ exuebat oia vulnera
de nouo sunt ap̄ta ita q̄ verisile est. ei p̄cioluz sanguinē sup totū ei delecta
bilissimū corpus cucurisse. Et h valde auxit dolore. z sic doluit plus q̄ in
flagellatōe. **O** q̄tus dolor. ait Ber. in p̄eplatoibz. fuit marri scriissime cū
aspiceret ista. **E**t vt Bern. z Anf. dicūt mater ei amantissima brā virgo
Maria plena anxietate velamen siue velū capitis sui accipiens circūlegas
uerit lūbis eius **U**n Bonouētura dr. q̄ nudus distētus sit xps in cruce. nī
si tantūmodo circūrectis renibz sudario. Deinde cruce parata. vt Bern.
dr. milites. i. tortores ministri Pylati gētiles crucifixerūt eū. vt oēs euāge
liste attestant. **A**ltē sup **P**ar. truculēter z atrociter. **Q**ualiter aut hoc
factū fuerit euāgeliste nō scribūt. s̄ qdā dicūt q̄ ministri Pylati tortores
arripuerūt inocētē dñm. z nudū dire. sic qdā dicūt. z signāter Bonouētus
ra. sup lignū crucis qd in terra iacuerat. piecerūt. in modū pellis extēdes
rūt. Et p̄ talē modū vt dicūt aliq̄ pus em sic dr foramina in cruce fecerūt.
p̄mōz vnā manū cū clauo duro ac ferreo cruci affixerūt. **T**ūc hūiores. vt
Nicola. de **L**y. dr. ad locū illū lesū cucurserūt. z sic nerui x̄sus illā p̄e res
tracti fuerūt. **S**ecūdo cū aliā manū p̄clauare vellēt tūc brachiū x̄pi nō potes
rat aliud foramen in cruce attingere. eo q̄ secūdū foramē paratū nimis res
mote a p̄mo foramine factū fuerat. **O**b h̄ siue siue funibz ipm̄ violenter z
fortiter retraxerūt. vt manū illā ad locū foraminis in ligno crucis in long
gū facti reducerēt. q̄ factō silem manū eidē clauū inculserūt. **T**ertio cum
pedibz s̄ll mō fecerūt. qz foramē infra pedes etiā nimis distabat. ita q̄ pes
des x̄pi illud attingere nō poterāt. **T**ō funibz eū trahēdo incantū plonga
uerūt. vt pedes foramini coaptarēt. z qz crux arda erat vnū pedē sup aliū
posuerūt. atqz magnū durz ferreūz clauū p̄ ambos pedes p̄cusserūt. **S**ic
qz innocētissim⁹ dñs durissime z amarissime cruci affixus. **H**oc ē cū clauis
duris grossis. ac ferreis. cutē z carnē neruos z venas z cōpages ossiū distē
p̄tibz p̄clauatus fuit. **Q**uibz eius dulcibz atqz sanctis manibz z pedibz p̄
fossis. dicūt doctores q̄ totū eius sanctissimū corpus sic dextrosuz z sinis
strosuz sursum z deorsuz distēdebat. vt oia ossa ei valebāt nūerari. **I**ta
em̄ adimplerū est. qd scriptū erat de eo p̄ p̄phaz in eius p̄sona dicentē. **F**os
derūt manus meas z pedes meos. subaudi. p̄ grauisimā vulnerationē
dimūerauerūt oia ossa mea. supple p̄ crudelissimā sui extensionē. s̄ qñ nud⁹
atrociter z valide exp̄sus z extēsus ē in cruce. **U**bi dr glo. **P**roprie des
scribit hic pena crucis. z nō poterat melius describi corpis extēsis in ligno
q̄ vt diceret. dimūerauerūt oia ossa mea. **D**imūerauerūt. i. dimūerabilia fec
erūt. **U**bi notandū s̄z **A**lbertū magnū. q̄ in corpe hois sunt. cc. z. lxxvi.
ossa. circa quoz p̄iūctione hō pati p̄t. **E**t ideo p̄sidera z p̄pende fidel xp̄ia
ne quāte amaritudinis. q̄tūqz doloris fuit hec extēsis z p̄clauatio. x̄pi cū
manibz z pedibz in cruce. **S**anus siquidē z pedes sunt loca magis neruo
sa. z q̄to locus magis neruosus. tanto plus dolorosus. p̄pter qd dicitur

Mine 1657

Nota

Jesus christi

Thomas in. iij. pre sum. q. mors pfixor in cruce est acerbissima. qz pfixi
gatur in locis nervosis z maxime sensibilib. scz in manibz pedibz. z ipm
pondus corporis pendens p rime auget dolorē. **Hec ille.** Sic etiā intell
ligendū est de xpo. q. eius passio fuit maxima. z eius mors amarissima. qz
pfixus lesus atqz dire lauciatus fuit in locis nervosis z plus dolorosis. scz
in manibz z pedibz. z graue pondus sui p ciosissimi corporis in cruce pen
dentis p rime eius penā dolorē z martyriū augebat. **Post hoc** cum xpus
dñs esset crucifixus cruce in terra iacere dicit qdā. et signāter **Inno.** pas
pa tercius. q. eleuauerūt cruce cū eo in sublimē z forā in qd parauerant
et secuerāt in trūco magno in quodā lapide scisso seu rupe defossa. fortissi
me infixerūt. z tene firmauerūt. vt lignū crucis cum xpo suspēso cadere
neqret. **Leo** papa. Exaltatus dñs reuertit mortē in mortis aurore et
dēs pncipat⁹ aduersasqz p rures p obiectōem passibilis carnis elisit **Eua**
tuatū est generale illud z letale cyzographū z captiuitatis pactū in ius
trāsijt redemptoris. **Et hoc** forte representat ecclia in eo q. in die pasce
nes crux de osculādo iacet a terra appodiata. **De hac** eleuatiōe crucis cū
xpo dicit **Arif.** Cū iesus crucifixus leuaret. z ipsa crux in cauatā rupē loca
ret. tūc maximus clamor diuersaz vocū flentū z letantiū audiebat. qdā
insultātes deriserūt. qdā p de passione luxerūt. qz ad p fusions ignomi
nie doloris ac dedecoris augmentū viderūt innocentē agnū extra portam
in loco punitōis sceleratoz affligi. **Ista** aut eleuatiō nō dubiū qn max
mi fuerit doloris. eo q. tūc lacerabant z renouabātur vulnera manū z pe
dum ex corpis xpi in cruce pendentis p deroitate. **Tūc** pmo de manibz
eius z pedibz sanguis abūdātius emanauit. z p cruce vsqz ad terrā pflu
xit. atqz venisse est qzuis euāgeliste non scribūt. z vt qdā dicit q. maria
pgo appropiauit cruce z iuxta cruce stetit. q. vestis ei⁹ de sanguine xpi cō
spersa fuit. **Qd** doloris tūc senserit cor eiusdē gloriose pginis marie. au
diens mallioz p cussions. videntē corpis filij sui cū tam alta cruce erecti
onē. z suscipiēs filij sui p ciosissimi sanguinis fluentū guttaz vndas super
vestes suas. **Hic** q. vna aspiceret z ppetēter vri rōne poterat. sed nō po
tuit si dei p rūs nō sustētāz eā z roborāz. z si nō cognouisset maximā
vtilitātē inde toti generi humano pueniētē. **Respicite** z videte p cōres
perillū illud christianoz qd hodie eleuātū est in alta cruce. **Iste** est agnus
vire. q. hodie assatus est in veru crucis. iste est thesaurus q. hodie effusus
est p redemptōe p cōz. iste sunt fenestre celi q. hodie apertę sunt. ista ē sca
la q. ducit ad paradysum. ista est arbor florida q. letificat creaturas. **Istam**
plantare in medio cordiū vestroz. hoc est vestris cordibz z mentibz studio
se z deuore impmte. sepius meditando z recogitando quō mirissimus
dñs xps ihs. p nostra salute cruce dire z amare manibz z pedibz affixus est
et ita atrociter atqz fortiter expansus z extensus. vt nullū mēbz in suo lo
co remaneret. z ptes sacri corpis adeo dūstracte z distente sunt vt oīa ossa
sua dīnumerari possent. z sic coangustatus vndiqz q. se mouere nō possz
nisi in capite. **In** illo em tpe flebili. spaciōsa latitudo terre sibi defecerat ita
vt nō haberet vbi caput suū miserijs fessum reclinarer z appodiaret. sz in
clinatū dependebat. clauī ferrei sustentabāt graue pondus totius scripsit
mi corporis ei⁹. z aspitas ligni crucis dorsum flagellatuz affligebat. **Ec**

Passio domini

43925
f72
Nec nulla pars corporis sui innocētissimi. dolore z penaltate carebat. **T**ribusq; horis viuens in cruce dolores maximos z acerrimos tolerabat. et ultra q̄ dici vel cogitari possit affligebatur. **I**pse em̄ habuit viuacissimū spūm. z passionis z incōmoditatis p̄ceptissimū. z ideo maxime doluit. **A**t tendite igit̄ z videre cū quāto dolore dñs stabat in cruce. z non sedeat te in seruitio suo stare. **E**t dicit̄ q̄tuor euāgeliste. q̄ cū eo crucifixerūt alios duos. scz lacrones. vnū a dextris z aliū a sinistris. mediū aut̄ ihm̄. vt **I**oh̄ scribit̄. **H**oc q̄tū ad intentōem iudeoz factū est ei ad ignominā z opprobriū. vt eoz societate infamaret. quasi capitaneus eoz fuerit. z ip̄s detegit̄ totius humani generis saluator. **A**recta aut̄ cruce cū dño. dñs nos ter intime z amare flere cepit. p̄ toti⁹ humani generis redemptōe. z cū magna deuotōe orare. orauitq; p̄ suis inimicis di. **P**ater ignosce illis qz nesciūt qd faciūt. **E**t h̄ fuit p̄mū p̄bū de septem p̄bis q̄ dixit in cruce. **E**t q̄uis nō sit scriptū in euāgelio xpm̄ lachrymatū fuisse in cruce. ostēdit̄ tñ z p̄batur p̄ dictū apli **H**ebre. v. **Q**ui cū lachrymis offerēs. glosa **L**yre. scz corpus suū cū p̄cib; in cruce exauditus est. p̄ sua reuerētia. glo. **B**orre. i. p̄ reuerentia passionis sue. eo scz q̄ ex sola charitate sine pctō passus est. **S**equit̄. **P**ylatus aut̄ scripsit. i. fecit scribi in quadā tabula rale titulū **J**esus nazaremus rex iudeoz. q. di. **I**deo crucifixus est. qz rex est iudeoz. **H**anc tabulā fecit affigi cruci. vt appareret sup caput xpi. **Q**uas scripturā multū legerūt iudeoz. qz p̄ hierusalē erat locus vbi crucifixus est dñs. **E**t erāt scriptū hebraice grece z latine. **D**icebāt ḡ pylato iudei. **N**oli scribere rex iudeoz. sed qz ipse dixit rex sum iudeoz. **R**ndit̄ pylatus. qd̄ scripsi scripsi. quasi di. **I**d qd̄ scripsi nō mutabo. **M**ilitēs ḡ. i. gentiles ministri pylati. cū crucifixissent eum acceperūt vestimēta ei⁹. z fecerūt quattuor partes. vnicuiq; militi vnā dederūt. qz q̄tuor fuerūt. **T**unicā aut̄ incōsultēz quā beata virgo sibi fecerat. que. vt d̄t **S**iego. a iuuentute cū eo creuerat nō diuiserūt. sed sortiti sunt cuius esset. vt adimpleret scriptura di. **P**artiti sunt sibi vestimenta mea. z sup vestē meā miserūt sortē. **E**t p̄ hāc rōnem eam indiuisam p̄m̄ **C**ris. intelligit̄ diuinitas. q̄ p̄ totā passionē illē p̄mā sit. **I**tem cū dñs penderet in cruce p̄fidi iudei illudentes ei dicebāt. **A**lii os saluos fecit. z seipm̄ nō potest saluū facere. **Q** Leo papa. **H**is inquit̄ fixuris clauoz addebaris tela linguaz dicentes. alios saluos fecit zc. sed h̄is vocib; vestris stultis atq; blasphemis reddūt oia elemēta respōsum et totā simul in vos sententiā ferūt celū. terra. sol. sydera q̄ indignos vos suo ministerio. prestātes terribili motu insolitoq; defectu tenebras mundo vestre cecitatis ostentant. **N**si ad arguendos vos nec celestia nec inferna sufficiūt. **E**t cruce xpi potuerūt petere magis q̄ vestra corda sentire. saltē qd̄ in tēplo actū est aduertite. **C**elū cuius obiectu intercludēbatur sancta scōz. a summo vsq; ad yma disruptū est. z sacrū illud mysticū qz secretū quo solus summus pontifex iussus fuerat intrare reueratū est vt nihil tam esset discretōis vbi nihil resederat sanctitatis. **R**epudiatores itaq; vos debuistis agnoscere. z om̄e ius sacerdotij p̄didisse. qz verū erat qd̄ veritas dixit **S**i crederetis moyli crederetis mihi. **P**erito ḡ vos testamentū vtrūq; p̄denat z gratia vacuos z lege priuatos. qz ideo restis **H**is nouis qz nō credidistis antiquis. **S**i rex israel est. descendat nunc

Yesu christi

De cruce et credimus ei. Similiter preterites blasphemabant eum dicens. Si filius
deus es descende nunc de cruce. Item latro qui erat a sinistris. sicut fuerat
malus in vita. sic malicie sue non est oblitus in morte. blasphemavit christum
dicens. Si tu es christus saluum fac teipsum et nos. Sed alter qui erat a dextris
inrepauit eum dicens. Neque tu times deum. cum sis nobiscum condemnatus ad
mortem. Nos quidem iuste. quia digna factis recipimus. id est talem mortem bene
meruimus. hic vero non quia nihil mali fecit. Et puerus ad dominum Iesum dixit.
Rememoro meum domine dum veneris in regnum tuum. Tunc christus respiciens
respondit dicens. Amen dico tibi hodie mecum eris in paradiso. Hoc fuit se-
cundum verbum de septem verbis christi in cruce. Hoc est dicere. post mor-
tem nostram anima tua erit mecum ubique ero. et videbit diuinitatem meam. quod
est esse in paradiso. Stabant autem iuxta crucem ihesu mater eius et soror ma-
tris eius Maria cleophae. et Maria magdalene. et mater filiorum zedebei. qui
scilicet etiam erat Marie virginis soror. et mater Iohannis et Jacobi maioris.
Ubi notandum secundum doctores. quod mater christi virgo beata stabat iuxta crucem
tamquam consideratrix doloris christi. ut sibi participaretur. imo etiam tantum vel
magis passa est ibi quam aliquis in morte corporali. ut Bernardus dicit. Se-
cundo ut se sponte exhiberet paratam morti cum filio pro salute filiorum peccato-
rum. ut dicit Ambrosius super Lucam. Tertio ut fidelissima expectatrix redem-
ptionis peccatorum a dyabolo. peccato. et inferno. Terra enim de reparati-
one. sed ex materna passione sensualitas eius fuit afflictissima. Deliberate enim
voluit christum pati secundum portum superiorem. quia sciebat hoc deum velle. sed
sensualitatem tristabat. Cumque dominus vidisset matrem eius humilem
et dilectam. et discipulum scilicet Iohannem quem diligebat. dicit matri sue.
Mulier non mater. quia plus eam lesisset. Ecce filius tuus. Presens erat et
Iohannes cui ait. Ecce mater tua. Hoc fuit tertium verbum de septem ver-
bis que christus dominus dixit in cruce. Ecce inquit filius tuus. Quasi de-
beret. Corporaliter per mortem a te recedo. et ideo ad solatium tuum tibi
alium filium derelinquo. unde de eo ita confidas sicut de filio. Unde Ber-
nardus. Verum tunc Marie animam gladius pertransiuit. Gladius.
id est ille sermo. Ecce filius tuus. O qualis commutatio Iohannes pro Ie-
su ei traditur. seruus pro domino. discipulus pro magistro. filius zedebei
pro filio dei. purus homo pro vero deo. Hec ille. Hic speciali cordis de-
uotione et compassione meditemur et pensemus quantum fuerit dolor com-
passionis filii ad matrem sibi compatiendam. quantum amor filii ad ma-
trem tam cordialiter eam discipulo commendantis. Et qualiter in illa com-
mendatione cor virgineum anxiebat. cum ei pro filio suo. qui erat totius
gaudium suum. tota delectatio ac vita sua et solatium suum alius dabatur.
Quamuis beatus Iohannes satis bonus fuerit. tamen valde incompara-
bilis commutatio fuit. Sequitur. Deinde dicit discipulo suo. Ecce ma-
ter tua. Quasi diceret. Assiste ei. honora eam sicut filius matrem. Stans
autem dominus in cruce faciem versus occidentem tenebat. sed mater
et Iohannes versus orientem ad christi faciem respicientes. iugiter lac-
rymas fundebant. Et sicut dicit Hugo de sacro viatico. ex hoc loco ubi dictum
est. Ecce mater tua. intelligitur quod virgo beata non solum Iohanni in matrem
traditur. imo toti ecclesie. vniuersis peccatoribus in matrem assignat. Hec ille.

Passio domini

Sequitur. Et ex illa hora accepit eam. scz Mariam. Johannes in suam
(subaudi) procuratorum et custodiam. Sequitur. Domino autē crucis
fixo. vt refert beatus Lucas. Erat fere hora sexta. et tenebre (scz supernas
turales) facte sunt super vniuersam terram vsqz ad horam nonam. et sol
obscuratus est. id est. lucis sue radios retraxit et occultauit ne videret in
piorum facinora. vt dicit Chrysostomus. Non em poterat creatura scilicet
inensibilis. ferre iniuriam creatoris. Et tunc sequitur. Et circa horam
nonam exclamauit voce magna dicens. Heli heli lamasababani. hoc
est. Deus meus deus meus vt quid dereliquisti me. Hoc fuit quartū verbum
de septem verbis que christus protulit in cruce. Et dixit signanter
his. deus meus. deus meus. propter duplicem naturam in eo existentem
hoc est deus meus cuius sum filius per naturam inq̄tum deus. Deus
meus cuius sum filius per vnionis gratiam inq̄tum homo. vt quid. id est
quomodo vel quare dereliquisti me. Hec dicebat christus inq̄tus homo
nihil de deo patre conquerens. sed solum sue excessiue anxie horrende ma
xime et amarissime passionis magnitudinem exprimens. Quasi diceret
humanitatem. Deus meus. id est pater meus. videris me quasi dereliquis
sisse qui dimisisti me in manibus occidentium. et tot penis atqz calamitadibus
me exposuisti vt non sit dolor super dolorem meum. Et volunt quidam
doctores qd christus Iesus infra istas tenebras incepit orare hunc
psalmū. Deus deus meus respice in me. vsqz ad illum versiculum. In ma
nus tuas domine comendo spiritum meum. Et est valde vtile et salubre
legere illos quinque psalmos quos in cruce christus orauit. Sequitur. Quis
dam autem illic stantes (scz romani. vt dicit Hieronymus) et audientes
dicebant. Ecce helyam vocat iste. non intelligentes hebraicum. Uideas
mus an veniat helyas literans eum. Postea sciens Iesus qd omnia con
summata sunt. Glosa ordinaria. Omnia que oportebat fieri anteqz acci
peret acetum et traderet spiritum. vt hec etiam scriptura consummaretur
In siti mea potauerunt me aceto. dicit Sicut. Et hoc fuit quintum verbum
de septem verbis que christus iesus protulit in cruce. Siciebat qui
dem dupliciter. spiritualiter scz et corporaliter. Spiritualiter siciebat salu
tem humani generis. Corporaliter vero propter maximā passionē et afflictio
nem quā sustinuit. Tantū em vt dicit Rico. de lyra. laborauerat et de san
guine emiserat. qd corpus eius erat desiccātū et adustū. et propter hoc supra
modum siciebat. et talis sitis inq̄t est maximū tormentū. Et ramē adhuc ma
gis siciebat nostrā salutē. Iō ait sicut. Et statim accurrens vnus accepta spon
gia impleuit eā aceto. et circumponens ysopo qui est herba amara. vt ama
rior fieret. cū arūdine obtulit ori ei. Cū q̄ accepisset. i. gustasset ihs acetū
dixit. Consummatū est. Hoc erat sextū vrbū. Consummatū. i. postqz celorum
rex et dñs omnium gustauit acetū seu mirrhātū vinū. i. cū mirrha q̄ amariss
sima est. et felle mixtū dixit. Consummatū est. i. pfectū et ppletū est testimo
niū scripture de me. Dederūt in escā meā fel. et in siti mea potauerunt me
aceto. Et postqz oēs scripture q̄ de xpi natiuitate. pueritate et vita. p̄d
carōe et passioe pplete sūt. dicit consummatū est. scz opus redēptionis hūane p
scripturas p̄nūciatū. q. d. Consummatū est opus obediētie mee qd assum
psi. Consummatū est opus totius passionis mee. qz tot et tātas penas dolores

Jesus christi

et martyria sustinuit. q. z. vita mea. s. corpal ia consummata e. Ergo p. m. t. r. i. s.
bi s. s. tormenta martiria z morte offero p. huani g. salute. z tu ea suscipe
paterna pietate. **Hec** ar. passio sacratissima z dignissima z mors nobiliss
ma ac p. ciosissima d. n. i. esu xpi. fuit maxime meritoria. in q. s. t. u. a. r. o. n. e. d. e. l. i.
beratua erat. salutis ac libertatis huani g. **Secd.** **L. u. g. d. i. x. i. t.** Consummatu
est q. **Leo** papa h. e. illud sacramentu passionis. s. cui ab initio oia sunt famu
lata mysteria. **Huc** sanguis iusti abel morte summi pastoris eloq. **Et** in
particidio in deoz. **Layn** interfectoz frs agnosce. **Huc** diluuii z **Noe** ar
cha manifestauit. qd sic renouat ois in baptismo. z qd salutis in ligno. **Huc**
Abrahā gentiu p. p. missos acq. rit. heredes z in semine ei. nō germen car
nis s. fidei mago benedic. **Huc** ad. p. n. u. c. i. a. t. u. festis oib. festu sacer nouoz
mētis enituit vt in q. accepit mūdus exordiu haberet cristiana creatura p. n.
cipiu. **Huc** itez. clamauit voce magna dice. **Pater** in manus tuas comen
do spm meū. **Hoc** fuit seprimū z vltimū vbu. **Et** h. dicto. inclinato capite
tradidit spm. **Hic** qliter dicat dñice expiratōe vnu p. n. cū gratiaz actōe
Ubi noradiū s. **Alber. ma. q.** **Christ** a natiuitate sua habuit. xxxij. ānos
et tres mēses qn in cruce obiit. **Et** in vicesima qnta die marcij passus fuit
in meridie. h. est in die annūciatōis brē. **Marie** vginis in q. xps pceptus e.
eadē die elapso tpe p. d. i. c. o. passus e. **Uter** sciedū. q. inter oēs penas passi
onis xpi ista pena mortis fuit acerbissima. q. inter oia terribilia terribiliss
mū e. mors. **Et** **Mer. dr.** q. vltima separatio aie z corpis e. supmū doloris. **Et**
h. e. s. m. d. a. m. a. l. p. p. i. n. c. l. i. n. a. t. o. e. m. a. i. e. a. d. c. o. r. p. o. s. **Et** fuit spēalis rō in xpo. de ra
li aia z tali corpe. cui veriq. diuinitas vnica fuit in vnitate suppositi. vnde
oportuit. q. illa separatio eēt maxime penal. **Itē** h. p. z. ex similitate morientiu
mēbroz. q. vt dicit doctozes in xpo aia sepabat ab oib. mēbris. nō prem
post pte relinquēdo. quā d. m. o. d. u. in p. l. i. b. p. r. i. n. g. i. t. q. pedes pmo moriunt
deinde alia mēbra. **S. z. in** xpo man. pedes. cor. oiaq. exteriora mēbra. atq.
torū corp. s. i. l. moriebāt. **Hec** fuit valde dura mors z amara. **Hā** vt dr. **sc. t. u. s.**
Tho. in. iij. pte summe. q. xlvij. ar. ij. **Et** xps oñderet. q. passio illata p. vio
lētā ei. aīam nō eripiebat. naturā corpale in ei. vigore z fortitudine pser
uauit vsq. ad extremū. vt etiā in extremis posit. voce magna clamaret. qd
inf. alia miracula mortis ei. p. putat. **Et** q. b. p. z. q. mors ei. fuit acerbiss.
ma. i. durissima z amarissima mors quā vnq. aliq. hoim passus e. aut pa
ti p. t. in p. n. t. i. v. i. t. a. **Secd.** **Clamare** igit dñoz moriēte in cruce. hac lugubri xpi
voce p. tremuit terra. q. nō vales ferre dñm suū pedere. z nō potēs sustine
re xpi mortē. **Et** petre scisse st. in signū q. corda q. s. t. u. c. i. q. dura deberēt p. pa
ti xpo moriēti. **Et** monumēta ap. ta. s. t. ad. d. e. n. o. t. a. d. u. q. resurrectio xpi z
alioz cū ipso resurgetū p. p. n. q. erat. z in signū resurrectōis future. **Atq.** velū
tēpli etiā scissum e. vt p. h. figuraret impletā eē p. itatē q. in figuris latebat.
z celū ap. tū qd an. clausum erat. **Et** multa corpa scōz q. dormierūt. nō an
xpm s. cū xpo surrēxerūt. **Uñ** **Piero. g. l. i. o. s. u. s.** **Qñ** xps mortu. fuit tunc
multa monumēta ap. ta. fuerūt. sic q. corpa mortuoz videbāt iacētia in se
puleris. nō tñ adhuc surrēxerūt. s. postq. xpus surrēxerit tūc p. mosurere
rūt. **Hec** ille. **Et** dr. i. t. e. x. q. exētes de monumēt. post resurrectōem ei. ve
nerūt in sc. r. ā. m. ciuitate. s. hierl. m. z apparuerūt multis. **Hec** igit magnitu
do signoz facta e. vt crucifixū dñm suū celū z terra z oia q. in eis st. demon

Et iij

De cruce xpi Nota

Passio domini

straret **O** q̄rtū pia mater ei⁹ tūc dolebat q̄n hec fieri videbat **Un̄ Aug⁹.**
Cogitare libet q̄t⁹ dolor tūc fuerit matri. cū sic dolebāt q̄ isensualia erāt
nō lingua loq̄. nec mēs cogitare valebit. q̄to dolore tūc tenebat aīa **Pa**
rie **Seq̄t.** **C**eturio z q̄ cū eo erāt viso terremotu timuēte valde dī. **Uere** **st**
li⁹ dei fuit iste **O** hō cor tuū oī lapidū duricia durū. si hodie nō p̄pateris
līteratorū saluatori tuo **Et** de q̄libz tali p̄q̄rit̄ b̄tūs **Piero.** dī. **O**īs crea
tura x̄po moriēti p̄patit̄ sol obscurat̄. terra mouet̄. petre scindit̄. vellū tem
pli diuidit̄. sepulcra aperit̄. z sol⁹ miser hō nō p̄patit̄ redēptōri suo **I**deit̄
co p̄pariamur ei atqz regratiamur. z p̄nīaz agam⁹ **U**ra em̄ p̄cā s̄z cā sue
acerrime passiōis quā patiētissime z inocētissime p̄ nobis tolerauit **Por**
tuo igit̄ dño in cruce. milites. vtriusqz latronis frēgerūt crura **Et** ihm̄ ac
cū puenissent. vt viderūt eū tā mortuū. nō frēgerūt ei⁹ crura. s̄z vn⁹ militū
Login⁹ noīe tūc ipi⁹ z sup̄b. postea p̄o p̄uerus z martyr face⁹. lat⁹ eius
lācea. aperuit vt. s̄. ex ip̄o sacramēta ecclie exiret̄ **C**ryp. qz de latere x̄pi flu
xerūt sacra. vide vt sicut de costa x̄pi bibitur⁹ accedas ad illa. z graue seu
grāde vuln⁹ in lat⁹ suū scissimū dextr̄ intulit̄ **Et** p̄tinuo exiuit sanguis
et aq̄. miraculose ad n̄ram redēptiōē. qz vt d̄t̄ **C**ris̄. **C**ōtra naturā ē. vt
de corpe mortuo fluat sanguis **I**re nec de aliq̄ mortuo aq̄ pura solet eman
nare **S**ignat̄ ac aptio lateris. aptiōē regni p̄ mortē x̄pi **Un̄** euāgē. vt in
q̄t̄ **Aug⁹.** signāter d̄t̄ aperuit. z nō d̄vulnerauit. vt inuat̄ q̄ ibi q̄dāmō
hostiū vite aptū ē. qz inde sacra ecclie emanauerūt. sine q̄b ad verā vitā
nō intrat̄ **S**anguis q̄ de latere exiit. fecit̄ recōciliatōem z redēptōem n̄ram
p̄ sanguine sacra **A**qua p̄o fecit̄ baptisimū. p̄ quē a p̄ctis nostris mūdāmur
q̄ h̄z suū effectū cū sanguine x̄pi qz sicut sanguis x̄pi p̄ suū meritum lauit
nos a p̄ctis. ita baptisim⁹ zc. **Et** iōsanguis ver⁹. z aq̄ vera z pura vt d̄c
q̄dā glosator sup̄ **I**oh. z **Nico.** de lyra s̄l de latere ei⁹ exierūt **I**re norādū
fm̄ reuelatōem **B**rigitte. qz p̄ctura lācee. ita cor penetrat̄ v̄ginis. qz
mix fuit. qz nō statim crepuit. si de⁹ nō suffēraisset z roborasset p̄ p̄tē pas
siōis. vt si nō sciuisset mūdū p̄ passiōē filij redimēdū **Q**uia rara fuit cha
ritas quā ip̄a habuit ad hūanū gen⁹. qz eo patiēti⁹ sustinuit passiōē. s̄z de
H maxie doluit **I**pe erat sibi q̄si cor suū **N**oc ē. qn̄ cor x̄pi lācea fuit vulne
ratū. tāntū doluit ac si p̄ priū cor suū trāstira fuisset **C**ōsidera nūc q̄tra fuit
malicia iudeoz qz adhuc nō fuerūt saturati penis z opprobrijs x̄pi in vita
ei⁹ **I**llaris qn̄ etiā eū p̄seqrēt mortuū **Se** q̄t̄ in tex̄ **C**ū at sero factū ēēt vicz
qn̄ venit hora vesp̄tina. q̄dā vir qz erat nobil⁹. qz dicebat̄ ioseph. z erat disci
pul⁹ x̄pi occult⁹. iuit ad **P**ylatū z petiit̄ vt toller̄t corp⁹ x̄pi qz mortu⁹ fū
erat in cruce **Et** qn̄ **P**ylat⁹ p̄ certo cognouit qz x̄ps erat mortu⁹. z qz **I**o
seph erat nobil⁹ sibiqz familiaris z nor⁹ iussit̄ sibi corp⁹ reddi. **Et** accepto
corp⁹ **I**oseph. s̄. de cruce. venit z **N**icodem⁹ ad crucē nō ad **P**ylatū. inq̄t̄ qz
dā glosator sup̄ **I**oh. qz forte nō sic nor⁹ erat ei **Et** acceperūt. s̄. **I**oseph et
Nicodem⁹ corp⁹ x̄pi d̄t̄. **S**iego. qz n̄r depositū corp⁹ blāde tāgebat z cū
lacrymis osculabat̄ **Et** inuoluerūt. i. ligauerūt honorifice cū aromaticis qz
parauerūt. z posuerūt illud in monumēto q̄dā nouo lapideo. in q̄ nōdū qz
p̄ posit⁹ fuerat **Et** aduoluit **I**oseph saxū magnū ad hostiū monumētū. z
abijt̄. **S**oz. ne posset dici p̄ violētā ablatū. sine auxilio em̄ plurū seu mil
toz nō posset sic clausum agiri **S**ic p̄z q̄rtū p̄ncipale quō **C**hristus crucē

Jesus christi

fixus. mortu⁹. ac de cruce deposit⁹ ē. z postea sepult⁹ Fuit at̄ ista sepulcra
ra Christi ueniet̄ facta triplici de cā. Primo ad cōprobādū. vt inquit
scūs Tho. q. xps̄ se fuit mortu⁹ Nō em aliqs̄ in sepulcro ponit nisi qm̄ iā
de p̄itate mortis p̄stat. Scōdo ueniēs fuit xpm̄ sepeliri. d. l. Tho. q. p. h̄
q. xps̄ resurrexit de sepulcro dat̄ spes resurgēdi p̄ ipm̄ his q̄ s̄t̄ in sepulcro
Fuit etiā tertio ueniēs xpm̄ sepeliri ad exēplū eoz. q̄ p̄ mortē xpi sp̄uale
mōiū p̄ctis. q. l. abscondit̄ a p̄turbarōe hoim̄. i. nō patiūt̄ hūanā p̄turba
tōem. p̄ter pacēz q̄etē quā h̄nt in suis p̄ciēt̄is. q. tales pacificū z q̄etuz
aim̄ h̄nt Et de talibz d̄ Sap. iij. Illi at̄ s̄t̄ in pace. Glosa. mētalī p̄petue q̄
eris. nūc in spe. tādē in re. Ad quā nos merito passionis Iesu xpi p̄ducit̄
de⁹ omps̄ p̄r z fi. z spi. tres p̄sonē z vn⁹ ver⁹ de⁹. q̄ sine fine uiuit̄ z c. Amē

¶ Sermones tres de passione domini nostri Iesu
Christi. Finiūt feliciter

¶ Tractatus beati Bernardi de planctu beate
Marie virginis

Quis dabit capiti meo aquā

Quis dabit capiti meo aquā
Et oculis meis imbrē lacrymar. vt possim deflere p̄ diēz noctē.
donec seruo suo appareat dñs ihs. visu v̄l somno p̄solās aīaz me
an̄. Vos filie hierl̄m sp̄ose dilecte mecū lacrymas fūdite. donec sp̄sus in
sua speciositate benign⁹ ac suauis occurrat. Recolite recolite. z sedula mēte
p̄fate q̄ sit amaz ab ip̄o separi cui nup̄istis. cui vos in oī sc̄titate uouist̄
uouist̄ vota reddite ea. Vos ip̄as xp̄o uouist̄is. uos ip̄as reddite deo. currite
te filij. currite p̄ḡies. sacre matres currite. xp̄o castitate uouētes. P̄s ad
p̄ginē currite. q̄ genuit xpm̄. Ipsa em̄ portauit regē illū. se oī cordi petentē
datura. Ipsa genuit eū. lactauit eū. z die octaua circūcidit. z .xxx. die in
rēplo p̄sentauit. fugiēs ab Herode. in egyptū. portās. lactās eū. z nutriēs
Orde firmiter q̄ erat inter feias ministrātes ei. Hāc puto fuisse inter illas
las dolētes q̄ lamentabant̄ flentes dñm. Poterat em̄ z hec eē inter illas fe
minas ad q̄s. Iesus plen⁹ improperto. imo plen⁹ opprobrio. sp̄tus illu
sus. flagell̄ afflic⁹ sibi in angariā mortis bauiās crucem p̄uersus ait. Fi
lie hierl̄m nolite flere sup̄ me. s̄ sup̄ uos ip̄as magis flere. z sup̄ filios v̄ros
Putasne dñā mūdi dñā mea. dilecta mea. dilecta eiusdē xp̄i. ē nevez q̄d d̄
to. Hū obsecro. dicas seruo tuo. dec⁹ paradisi. gaudiū celi. p̄itate huius rei.
P̄bliuiscere tñ rogo doloris quē tūc te passam nō dubito fuisse. O vtinā
sic ihereret̄ q̄tidie uisceribz meis dolor. sicut̄ in h̄sit tūc tuis. O vtinā die il
la q̄ assumpta fuisti in celū vt gauderes in eternū cū tuo dilecto filio. mihi
tuas lacrymas indicasses. vt p̄ illas cognoscerē q̄tū tibi amaritudinis fue
rit cū Iesum dilectū filiū tuū videres crucifixū. Deu nō pax olim dilectū
clauis in ligno p̄fixū. capite inclinato suū sc̄tissimū exalare sp̄m̄ vidēs. S̄
peto. ne te moneant uerba que dico. cum tamen saxa deberent scindē
ad ista. Quis yn̄q̄ sursum. vel peregrinans in terra deorsum. audies vel

Ac iij

17

Passio domini

miere peractas. quō factus ē opprobriū hoīm ipse dñs angeloz & abieccio
plebis ipse fili⁹ dei patris. Quis se vnq̄ a lacrymis p̄ineat. Verūcū tu gau
de gaudio magno. ab ip̄o nūc gloriata in celis. q̄ in mēte clauis amariss
me fuisti p̄fixa p̄issime mortis. mihi tñ obsecro lacrymas illas infunde. q̄s
ip̄a habuisti in sua passione. Et vt in his efficiat largior de passione filij tui
dei & dñi n̄ri p̄ba inuicē p̄feram⁹. **M**aria te dep̄ cor semen p̄itatis. q̄ mater
es & p̄go sum merrinitatis. Cui illa respōdit. Illud qd̄ q̄ris cōpunctiū ē
& magni doloris. Sed qz iā gloriata sum flere nō possum. Tu cū lacry
mis scribe q̄ cū magnis dolorib⁹ ip̄a p̄fensi. Flere popro. nihil me aliud li
bet. **S**z miser ego cor lapideū habeo. & ideo flere nequeo. **O** regina celī ma
ter crucifixi. da qd̄ iubes & p̄te qd̄ cupio. **A**udit seru⁹ tuus dicat dñā mea
Dic. si in hierl̄m eras qñ captus tu⁹ filius fuit. & vinctus. & ad **A**nā tra
ct⁹ & duct⁹. **Q**ui illa r̄ndit. **I**n hierl̄m erā qñ h̄ auduit. gressu q̄licūq̄ potul
ad deū meū flens pueni. **C**unq̄ fuisset illū inuicita. pugnis p̄cuti. alapis
cedi. sp̄itis coronari. & opprobriū hoīm fieri. p̄mora s̄z oia viscera mea. & de
fecit sp̄s me⁹. & nō erat mihi vox. neq̄ sensus. erant meū. & mee sorores &
alie feie multe plāgētes q̄si vngentū inter q̄s erat **M**aria. q̄ sup̄ oēs. exce
pra me sola. dolebat. **D**ū xp̄s fili⁹ me⁹ p̄cone clamate. & **H**ylaro impante
sibi batulās cruce traheret. factus ē p̄curus p̄loz post ip̄m eūcūz p̄cul
tāciū ip̄m. **A**lij em̄ sup̄ridētes & illudētes ei. **E**t alij p̄ciebāt luti & sterco
ra & immūdiā in caput & in faciē ei⁹. **H**eu heu p̄cuti facies decora quā
desiderāt angeli. p̄spicere. quā cherubin⁹ seraphin⁹ ardētē p̄spiciūt. **U**elut
p̄tus. sp̄itis lūit. alapis cedūt seq̄bar. **J**esum xp̄m ego mestissima mater cū
mulierib⁹ q̄ secure eū fuerāt a galilea ministrātes ei a q̄b⁹ velut mortua tes
nebar. q̄s q̄ p̄cuti ē vbi crucifixerūt eū aī me. **I**pe vidēs me fuit in cruce
eleuat⁹ & in ligno durissimis clauis p̄fixus. **E**go vidēs eū & ip̄e vidēs me
plus dolebat de me q̄ de semetip̄o. **I**pe at̄ tanq̄ agn⁹ corā condēte se vo
cē nō dabat. **N**ec aperiebat os suū. **A**spiciebā ego infelix & misera dñm & fi
liū meū p̄dētē & morte turpissima moriētē tāto dolore & mesticia
verabar in mēte q̄ nō possent explicari sermone. **H**ec mi⁹. **D**iscurrebat eū
sanguis ex q̄tuoꝝ p̄tib⁹ r̄gātib⁹. nudis manib⁹ & pedib⁹ confixis in ligno.
De vultu illi⁹ pulcritudo effluerat & q̄ erat p̄e filijs hoīm speciosus. vi
debat oib⁹ ocul⁹ indecorus. **I**steterat dolor maxim⁹ qz videbam me desēt
ab ip̄o quē gerebā. nec superat ali⁹. qz mihi erat vnic⁹. & iō nō poterat i me
se capere q̄c̄q̄ dolor me⁹. **V**ox mea ois perierat. s̄z dabā gemit⁹ suspiriat⁹
doloris volebā loq̄. s̄z dolor me⁹ rūpebat p̄ba. qd̄ p̄bū iā mēte p̄ceptū dñi
ad formā oem p̄derat oris. ad se imp̄fectū reuocabat dolor nō minimus
cordis. **V**ox tristitie sonabat foris vuln⁹ annunciās mētis. p̄ba donabat
amorq̄ rauca sonabāt. **N**ā lingua vocis magistra p̄diderat vsus loquendī
Videbā moriētē quē diligit aīa meaz tota liq̄facta ē p̄e doloris angustia
Aspiciebat ip̄e vtrūq̄ benignissimo vultu me matre suā plozātē & me ver
bis paucis voluit p̄solari. **S**z ego p̄solari nullo mō potui. flebā dicēdo. &
dicebā flendo. fili mi ve mihi. q̄s mihi dabit vt ego moriar. p̄te. misera qd̄
faciā. **M**orū fili⁹. & cur nō morū secū hec mestissima m̄r ei⁹. **D** fili mi qd̄ fa
ciā mater vnica. fili mi dilectissime. noli me derelinq̄re post te. **T**rahe me
ad teip̄m. vt ip̄a moriar tecū. male solus morieris. tecū p̄imat̄ ista tua ges

Plāctus beate Marie virginis.

interit. **O** mors misera. noli mihi p̄cere. tu mihi sola p̄cūctis plāces. ex
tra vires trucidas. matrē cū filio perime. fili dulcis vnice. singulare gaud
um. vita aie mee. z oē solatiū. fac vt ego moriar q̄ te ad mortē genui. **F**ili
recognosce miserā z exaudi vocē meā. **D**ecet em̄ filiū exaudire matrē deso
latā. **E**xaudi obsecro in tuo me suscipe paribulo. vt q̄ vna carne in vnum z
vno amore se diligit. z vna morte pereāt. **O** iudei miseri. o iudei impij no
lite mihi p̄cere. ex q̄ vniciū natū meū crucifigitis. matrē crucifigite. aut alia
quicūq̄ seua morte perimite. dūmō sūt cū filio meo. finia vitā. **V**ale em̄ so
lus moris. orbat orbē radio. me dei filio gaudio dulcoris. **V**ita mea moris.
sal² mea p̄m̄t. ac de terra tollit oīs spes mea. **T**ur q̄ viuat post filiū ma
ter in dolore. **T**ollite tollite suspēdite matrē cū filio. **N**ō parcis. pli. nec par
cas. z mihi. **T**u mihi soli mors esto medela. tūc summe gaudere si simul
mori possem cū **C**hristo filio meo. **D**ulce ē mori misere. s; mors optata rece
dit. **E**le mihi infeliciter p̄cipue venit. mors mihi mel² ē q̄ vitā ducere mor
tis. s; a me misera fugit. z me infelicē relinquit. cui multū ip̄a mors optata
nūc esset. **O** fili chare. o benignissime nate misere matris suscipe p̄ces. desit
ne matri nūc eē dur². q̄ cūctis sp̄ fuisti benign². **S**uscipe matrē tecū in cruce
vt viuā tecū sp̄ post mortē. heu tu mihi p̄r. en mihi fuisti sp̄sūs. tu mihi fi
lius en mihi oīa eras. **N**ūc orbor parre. viduor sp̄sō. desolor. ple. oīa p̄do
o fili mi vtra q̄d factā. **E**le mihi fili q̄ vadā. charissime vbi me p̄rā. dile
ctissime q̄d mihi solatiū. p̄ssime q̄d mihi de cetero subsidiū solatiūq̄ p̄sta
bit. fili dilectissime oīa possibilia sūt tibi. s; si nō vis vt moriar tecū mihi re
linq̄ aliq̄d benignū p̄siliū. **C**ui dñs iā anxius in cruce oculis vultu intues
de **J**ohē. ait. **M**ulier. ecce filius tu². **E**rat z ip̄e **J**ohes p̄ns z vultu tristis
lacrymas z sp̄ plorās. **I**esi diceret. **O** m̄r dilectissima mollis ad fūdum z
mollis ad doledū. tu scis q̄ ad h̄ veni carnē de te sumpsi. vt p̄ crucis pati
bulū sanare gen² humanū. **Q**ūo implebūt scripture. **S**cis em̄ q̄ oprz me
pati. p̄ salute ḡ hūani. **D**ie nāq̄ tertia resurgā. tibi z discipul² patēter appa
rebo. **D**esine flere. dolore deponē. qz ad patrē vado. ad glām paterne ma
iestatis ascēdo. **N**ūc gratulare mecū. qz inueni nūc ouē q̄ errauerat. quā tā
lōgo tpe p̄diderā. **P**orif vn². vt inde viuat tot² mūdus. **V**ni² ob demer
itū cūcti p̄iere hoies. **S**aluē cūcti vni² ob meritū. **O** placet deo patri.
q̄o displicet tibi m̄r dilecta. **C**alicē quē dedit mihi p̄r. nō vis vt bibā illū
q̄. tecū sum. tecū ero oī tpe secl². **S**i fm̄ carnē subiaceo mortis imperio. fna
diuinitatē sum ego z sui sp̄ impassibil² z immortal². **B**n̄ scis mater vnde p̄
cessit vn̄ veni. q̄re ḡ tristatis si illuc accēdo vn̄ descēdi. **T**ēpus ē vt reuer
tar ad eū q̄ misit me. **E**t q̄ ego vado nō potes venire mō. venies at̄ postea.
Johes q̄ cognat² tu² de cetero reputabit tibi fili² curā hatebit tu. z eris
ipse solatiū. **I**nde iesus **J**ohem intui² dixit. **E**cce m̄r tua. ei seruiēs. curā illi²
hate. eā tibi p̄mēdo. **S**uscipe matrē tuā. imo magis suscipe me. **D**ū hec di
ceret pauca. isti duo dilecti sp̄ lacrymas fūdere nō cessabāt tacebāt isti vir
gines ambo. z p̄re dolore loq̄ nō poterāt. **F**ili duo p̄gines audiebāt xp̄um
loq̄ voce rauca. z xp̄m videbāt paulatim in mortē. nec ei poterāt p̄bū respō
dere. qz videbāt eū q̄s iā mortuū. **E**rāt em̄ illi duo velut mortui. vn̄ sp̄s
eor². voces exp̄mere nō valebāt. **D**efecit nāq̄ sp̄s eor². z p̄diderūt p̄rā

Placitus.

loquēdi Audiebāt z tacebāt. qz pre angustia loq nō poterāt. Solus illis dolor lucrusqz remāsit amic? Amabāt flere z flebāt amare Amare flebant qz amare dolebāt Nā gladius xpi aias vtrūqz trāsibat. trāsibat seuus. seuē pimebat vtrūqz. Que magis amabat seuioz flebat. imane mater sensiebat xpi dolores. Hgo q gladiū ē passā doloris xpi mortētis vulnera matris erāt xpi dolores seu fuerūt torozes in aia matris. Mater erat decapitata p mortē filij. mēte mater erat p cussa cupidis anxio telo qmēbra xpi seruisoderūt iniq. Ipsa erat quā magn? dolor tenebat. in mēte ei? creuesrāt immēsi dolores. nec poterāt extra refundi. int? atrociter seuiētes doz lozes nati. aiam gladiabāt. in carne xpi soluebāt debitū mortis. qd graui? erat qz mori aie matris. Comēdata matre Johāni. dixit Ihs Satio. z desderūt ei. q crucifixerūt eū acerū cū felle mixtū. Et dū gustasset noluit bibere. s; dixit. Nō summatū ē. z exclamauit voce magna Hely hely lamazababhan. Hoc ē. deus me? deus me? vt qd dereliquisti me. Et sic emisit spm. tūc tremuūt terra. sol sua lumina clausit. merebāt poli. dolebāt sydera cunctra. oēm suū splēdorem amisit luna dolēdo. recessit ab alto erhere fulgur. scindunt duri lapides. scindunt fastigia tēpli Cogitare libet qz? dolor etiā tūc fuerit matri. cū sic dolebāt q insensibilia erāt. nec lingua loq nec mens excogitare pr. qzto dolore tūc aia? Marie tenebat. Iuxta crucē stabat iam emortua mater q illū pceperat de spūcto. Vox nō erat illi. dolor abstulebat vires. imo strata iacebat palles aia. viues viuebat mortēs. viues mortua erat. ibat. stabat dolēs. seuo pfecta dolore. expectās corp? xpi depona de cruce z plozabat dicēs Reddite misere matri corp? velut exaie. coplestis vota. extinctū deponite. matri deponite illū. deponite illū qso mihi. vt hateā mecū ei? exaie corpus mihi solamē vel saltē sic defunctū. Iuxta crucē stabat Maria p siderās vultu benigno. xpm pēdētē in crucis stipite seuo pedibusqz tētis. man? in altū leuabat. amplectēs crucē. ruēs in oscula ei? qua pre xpi sanguis z vnda manabat. q vt poterat sursum se. tēgēdo. agebat. manib? voluit amplecti xpm in alto pēdētē. s; man? inde tēse in se pplexe rigebāt. se leuās a terra sursum erigebāt ad xpm Qz male illi tūc erat. graui? illi erat vita viuere tali qz mortis gladio ab impijs seuo necari Itē vir nobil? qdā noie Joseph. q erat discipul? eius occultus p denter tūc tuit ad Pylatū postulās sibi dare corp? iesu Quo p cesso vocauit ad se quē dāviz sapiētē z pariter discipulm iesu occulte noie Nicodemū. z venerūt ad locū vbi erat iesus Quos vt vidit mī ei? volētes eū deponere de cruce. qst de morte surgēs reuiuisebat spūs ei? z qd poterat in ministeriū adhibebat. vn? clauos ex manib? trahebat. ne caderet corp? illi? exaie alter sustētabat. Stabat Maria brachia leuās in altū z caput manusqz depēdētia supra pecc? xpi trahebat ipa suū. Quē cū attingere volebat in osculis z amplexib? ruēs de suo charissimo filio satiari nō poterat. S; dū de cruce in terrā depositū fuit supra ruens pre incōtinētia z immēscitate doloris qst mortua stetit z trāsire nō posse visa ē Stabat ad caput sui extincti filij mater Maria lacrymis facie ei? rigās p diuersa torqbat suspiria. quatiēs caput et amarissime plāgēs se ad crucē manib? pcutiebat dicēs. Mater mesta. o dulcis Hgo qd fecisti? fili dilectissime qre te iudei crucifixerūt In gremio em. mō te mortuū teneo. tristissima ē mater tua O fili mi qd ista mater

*De morte illi tūc erat
gravi? illi erat vita viuere
tali qz mortis gladio ab impijs
seuo necari*

beate Marie virginis

ena misera. **V**e mihi fili mi. vbi em̄ ē gaudiū qđ in natiuitate tua habuisti
Ve mihi in q̄tra tristitiā z dolore p̄uersum ē gaudiū meū fili mi. nil aliud
restat nisi vt me interficiā. qz plus viuere nō possum **S**uccurre mihi. z tu
um sc̄m̄ sp̄m̄ in me refunde **I**nde h̄o maxillas oculosqz sil z nasum oraqz
frequēti⁹ osculabat ipsi⁹ **L**acrymarz tāta vbertas effuxerat vt carnē cuna
sp̄ū oēm in lacrymas resolui putares. rigabat cum lachrymis extincti filij
eorz⁹ depositū qđ seruabat lapidēz madebat **A**lia facta opprobria. q̄ reu
cabat ad mētē. q̄s vel q̄lis fuerat quē ip̄a h̄go p̄ceperat sine libidine z pe
perit sine dolore q̄ erat oē qđ ip̄a viuebat tāqz de⁹ z dñs suus fili⁹ ei⁹. z sic
male ei erat sicut eē poterat. z esse decebat **I**n **M**aria dicebat **D**ic fili mi
dulcissime. dic amor vnice. vita mee aie **A**mor me⁹. singulare gaudiū. vnā
cū solatiū. q̄re sic dolere me p̄mittis **C**ur tā lōge sac⁹ es a me deus meus.
p̄solās aiam meā **R**espice in me z miserere mei da imperiū filie tue. z saluā
fac virgine matre tuā. **O**ū **J**oseph z **N**icodem⁹ dñm deponerēt in sepul
cro. volebat m̄f mesta sepeliri cū filio. **N**ec erat innixa sup dilectū suū ana
plectēs illū cū oī amoris dulcedine deosculans dicebat. **M**iseremini me
miseremini mei saltē vos amici mei **I**llū adhuc paululū relinq̄re mihi. faciē
illi⁹ subtrac̄to velamiē videā vt aliq̄zrū vidēdo ip̄m p̄solari possum **N**o
lite cū tā cito tradere sepulture. date illū miserē matri sue vt hateā illū me
eū vel saltē mortuū **S**ic si eū ponitis in sepulcro. me miserā sepelite cū illo
qz post illū sp̄ male erit mihi **I**llū ponebāt illic in sepulcro z **M**aria trahē
bat eū ad se. illa volebat illū retinere. illi volebāt tradere sepulture. **O**ēs
eū sic amarissime flebāt. vt quisqz eoz nō posset ad plenum p̄ba formare
Videbāt em̄ matrē oī solatio destitutā. z sup illā poti⁹ ducebāt planctuz
qz sup extinctū dñm suū **M**ator ille dolor fuerat de matris dolore qz fue
rat de sui dñi morte. **F**iebat lucrus. q̄cūqz trāsibat **M**aria plorabat. plo
rabāt oēs ambulātes cū illa. **F**lebāt ergo cūcti miserātes z pre dolore ges
mētēs **E**c sic dñm vite z mortis sepulture dederūt

Explie tractatus beati **B**ernhardi de planctu
gloriosissime **M**arie virginis

And

And K. 1. 1. 1.

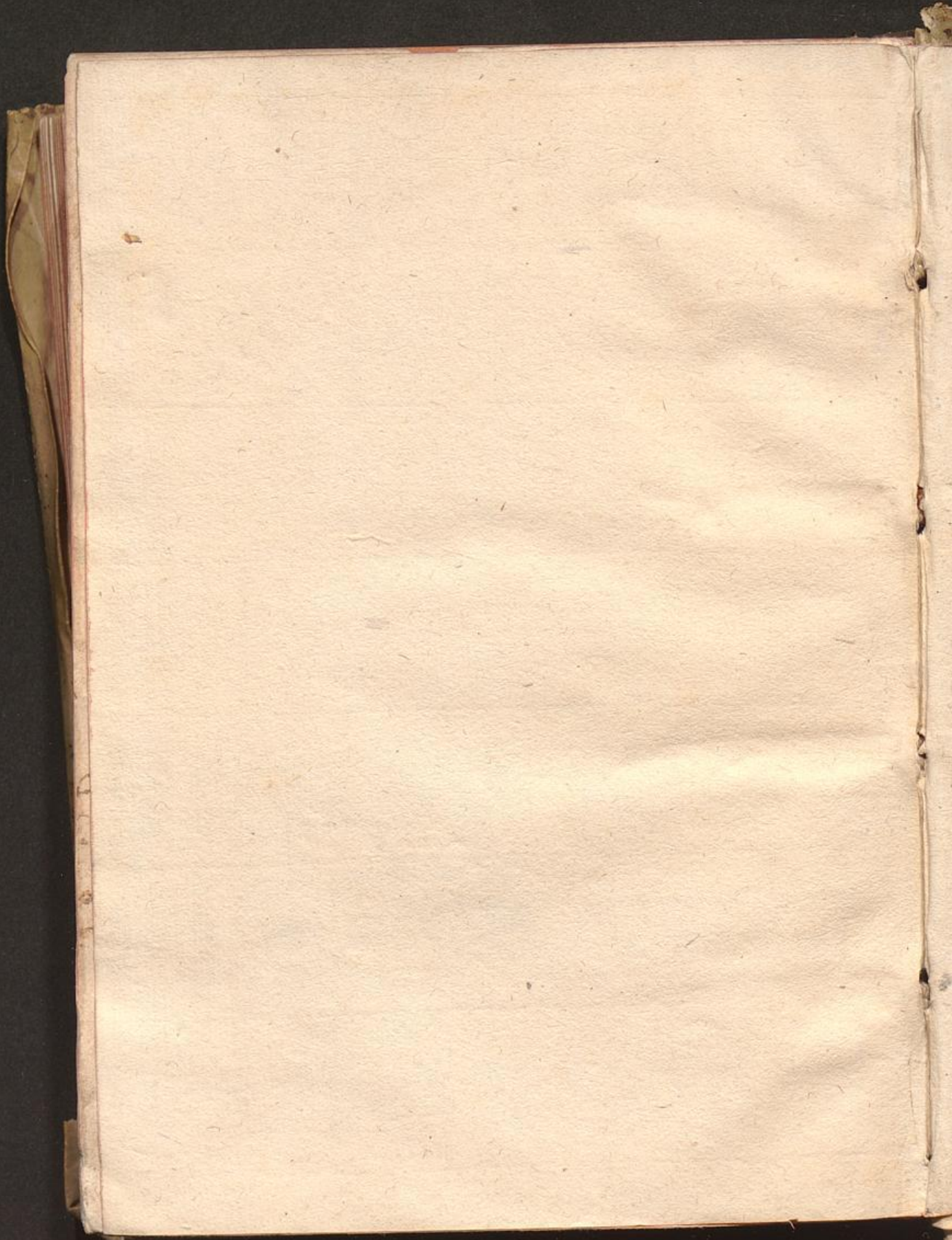
Dixit Dominus dominus meus

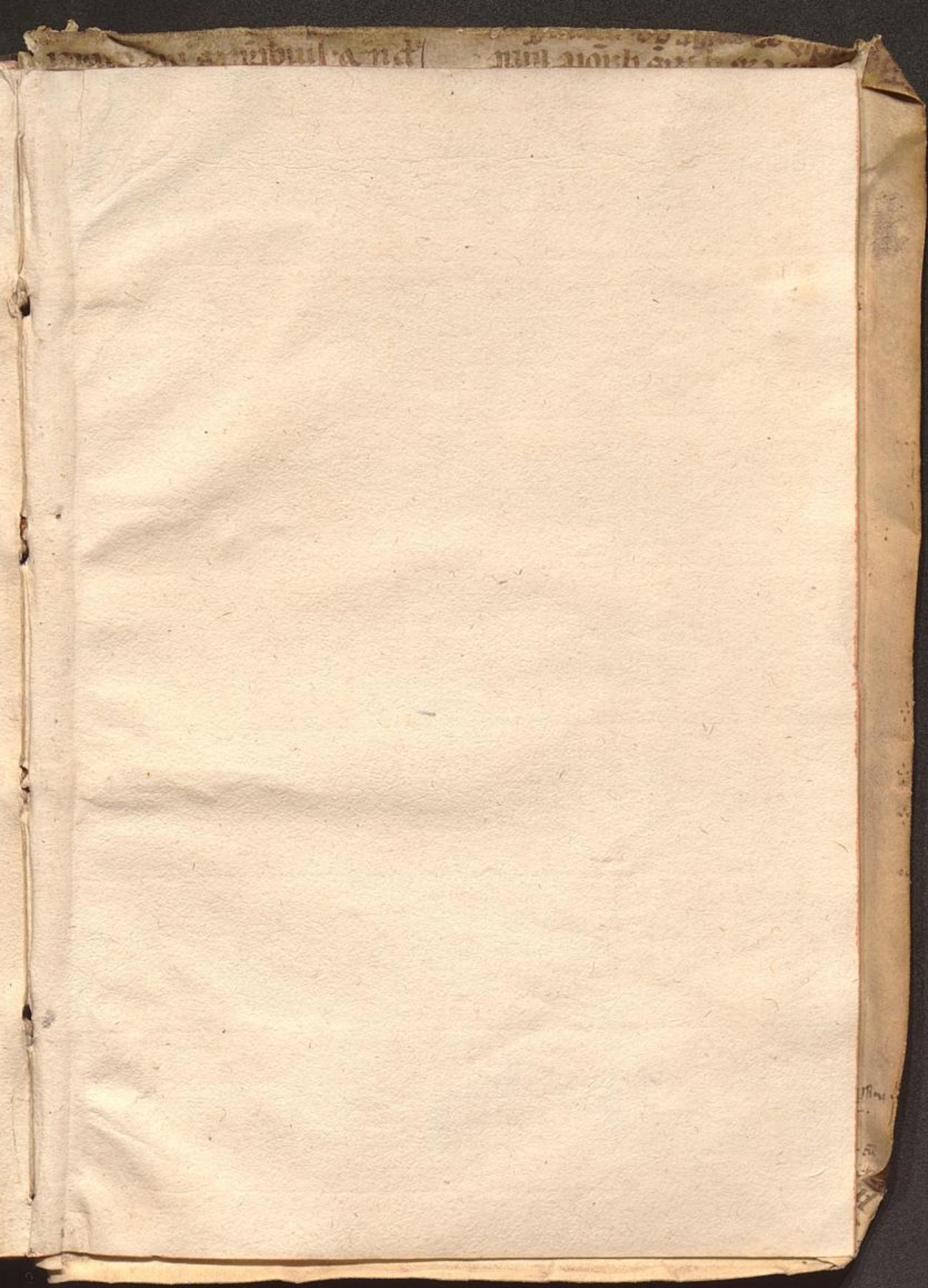
Indy

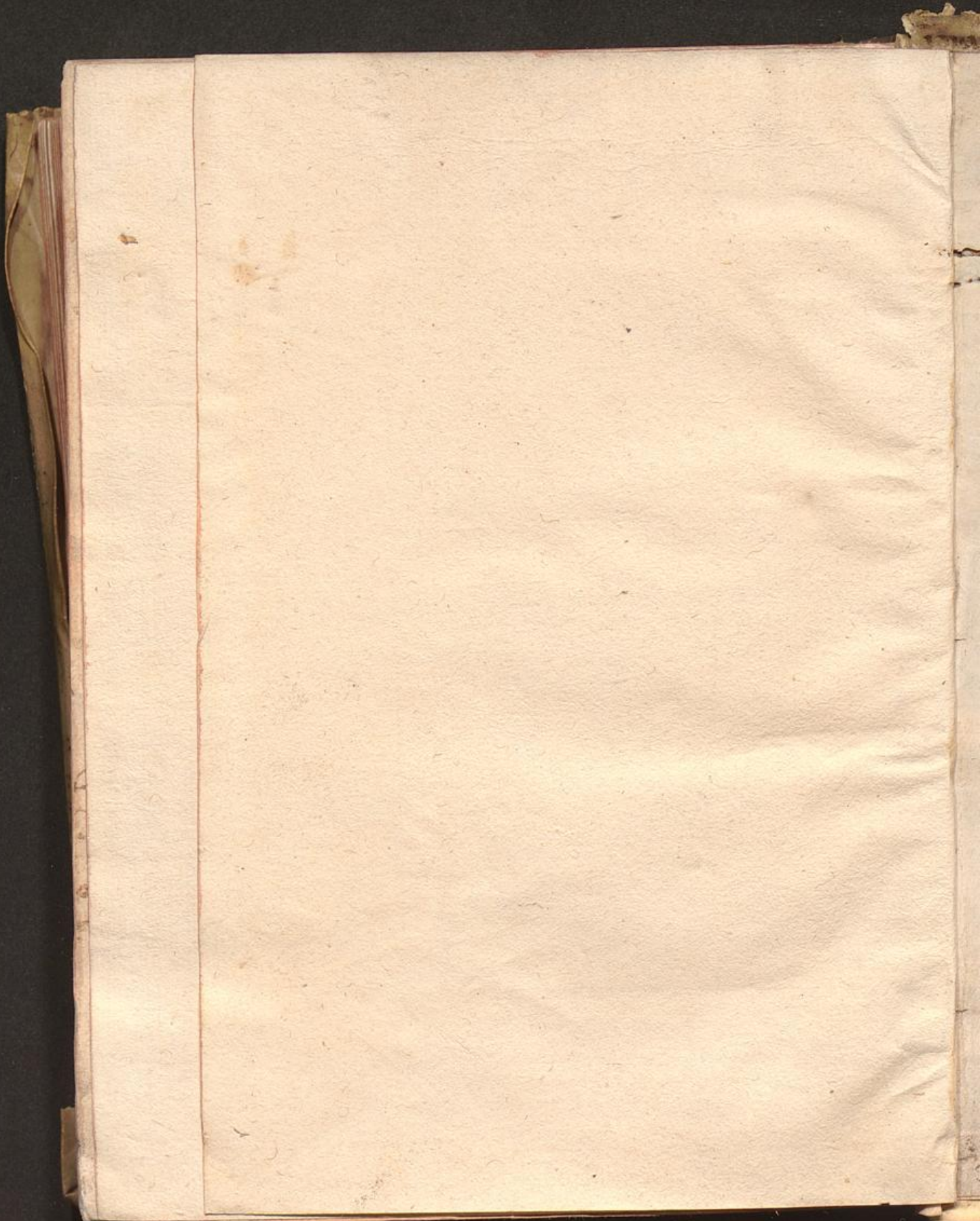
Dixit Dominus dominus

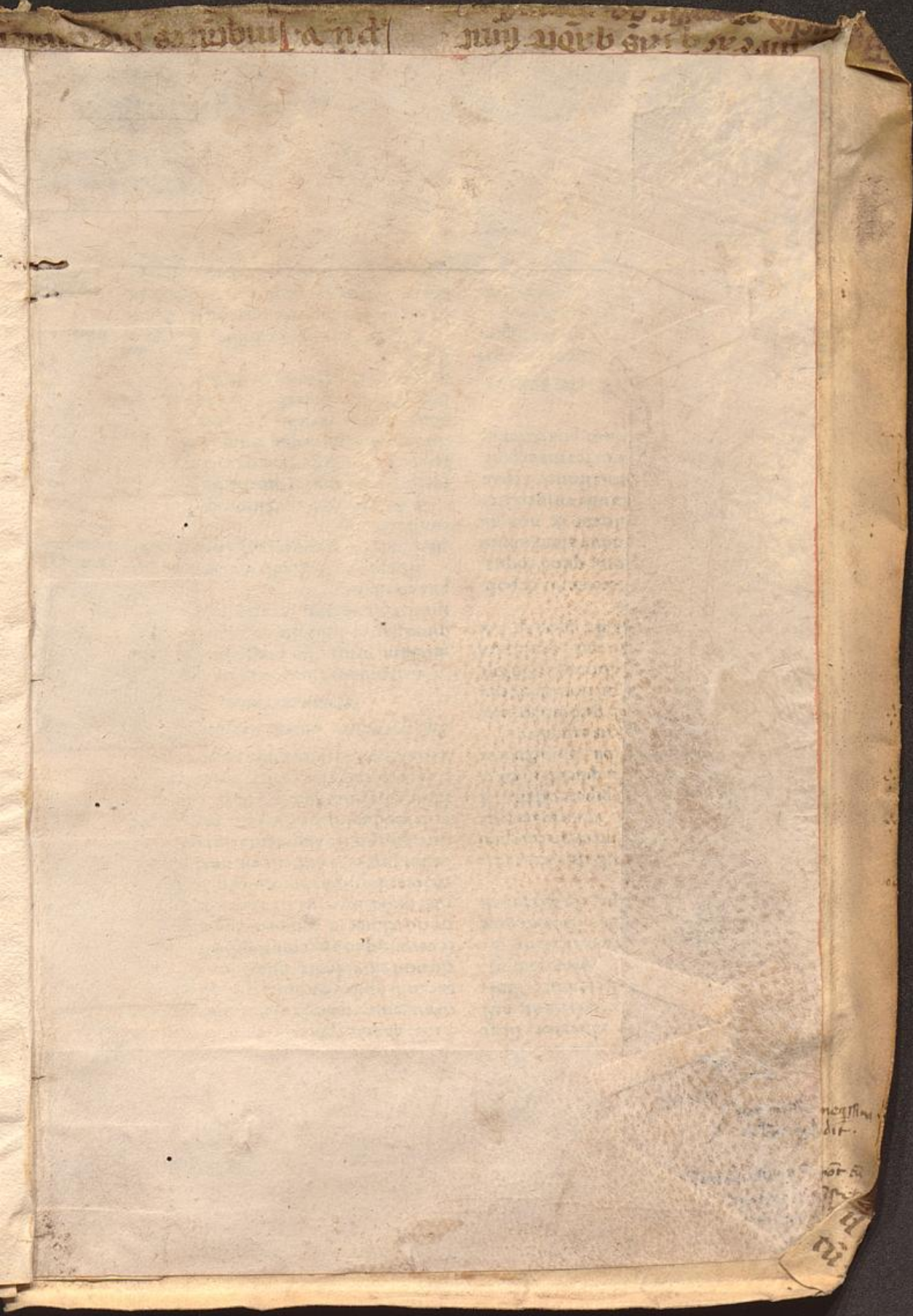
Dixit dominus

19/10

...ul' scdm sine timor
...sine cupiditas exeat. **C**u
...elligat no' possu' continē dū
...n' ē nō posse i'ca. si pot' n' uel
...pa iux' ubū ag. **C**u p' qn
...dic se n' posse continē utrum
...gat q' n' pot' continē suis uirib'
...a auxil' s' intelligit q' n'
...ul' a' n' possit. Si sō m' hoc
...ifeste s' n' i' sap' h'clm. si p'
...ligat b' plane i' mē. Sine ad
...o em' dūno nich' possim'. **V**
...e me nich' potestis face'. 7 q'
...iq'. Nō q' s' fictiētes sum' co
...ad ex' nō q' ex'ub. s' suffici
...ia ex' ceo ē. 7 ag'. **O**ne sine
...b' s' os' conat' mei. 7 sap'. **V**
...m' qm' al' nō possu' ē q' n'
...at. 7 h' ipm' erat' sap'. me c
...onū. nō dūm' ē d' p'at' eū.
...e. cū d'nt' d' d' q' pot' d'
...a. 7 d' c'. s' p' n' possibile
...m' o' n' possibile. **S**ine
...sup'ot' b'le ē ap' hoies u' p'f'
...upiditatib'. cōitauit. 7 p'
...uenne ad me. **S**ine m' t'
...llū. **H**oc a' uir' uir' ē o' m'
...d' q' uir' s'us saluā n' possit.
...abstine. **H**oc a' p'ualo eis p'
...onē eo. **O**ta' ual' eis utilia
...uisti. **A**tōē. si ad ex' uir' d'
...uisti. p'upt'ia. f' d' uir' q' cōr'
...q' uoluit. **S** q' l' i' c'. **R**epro
...n' g' h'ā m'ltos pot' s' m' n' a'.
...le q' n' p' cū lib' ē o'ia retinē s' p'
...ab' c' p' c' n' ligat' uirib'. in
...u' c' s' se posse libare. cū s' p'

ul' q' s' p' se t' n' nō
...rationis eadē. **S**ine
...fixat se s' fractū eadē. **S**ine
...p' s' ag' p' r' o' b' u' c' t' u' s' .
...fouea p' se posse. **S**ine
...ei resistente. **S**ine
...hoies cū morte. **S**ine
...se ipōs resistere posse. **S**ine
...dicat' 7 i' p' f' e' t' i' se nich' posse.
...in f' u' t' o' q' n' ex' i' e' erūt' i' p' o' t' e' r' e' .
...u' t' o' i' o' m' . **S**ine
...derit. q' n' a' d' u' mag' laborab'
...pediēs salute' eor'. **I**pe ē calc'
...infidiat'. i. s' m' hois. q' h' p'
...m' ē s' p' e' t' i' i' n' g' n' . **S**ine
...c' n' e' o' u' l' i' t' i' n' q' o' i' a' s' e' .
...s' e' c' o' p' h' i' m' o' n' e' r' e' s' a' d' h' q' g' i' a'
...r' e' t' i' b' i' e' p' a' n' i' m' e' c' u' i' a' u' t' i' l' i' .
...nō p' s' s' i' t' . e' l' i' s' . **L**argiēdo. **O**m'
...p' u' s' s' i' a' g' i' a' . **S**ine
...tando. **B**ertu' . **S**ine
...gant se q' n' f' i' n' i' t' a' t' q' p' o' s' s' i' t' .
...s' i' b' i' u' i' d' e' n' t' d' i' f' i' c' i' l' i' a' . **D**ō
...u' u' a' r' e' e' o' s' q' s' e' n' o' u' i' a' n' t' .
...f' i' n' g' i' t' s' e' q' i' i' p' i' f' i' n' g' i' t' s' e' .
...h' i' c' d' i' s' c' i' p' l' i' e' e' l' u' g' i' e' t' f' i' c' i' t' .
...q' n' a' b' e' o' q' d' i' c' s' e' n' o' p' o' s' s' e' c' o'
...a' u' t' u' i' s' c' o' n' t' i' n' e' . 7 n' o' p' o' t' e' s' .
...q' i' n' i' u' s' . s' u' u' s' . 7 n' o' p' o' t' e' s' . i' n'
...d' s' q' p' a' t' i' t' e' x' t' e' p' t' a' n' s' i' p' .
...u' m' . p' r' e' t' e' a' n' o' n' e' c' r' o' d' i' t' .
...s' i' s' cū e' o' q' o' i' a' p' o' t' . s' i' c' u' l' g' a'
...n' h' b' n' . v' . s' o' l' i' d' e' s' . 7 o' q' r' e' x'
...m' u' l' i' a' m' a' r' c' h' a' . n' o' n' p' e' e'
...i' l' l' o' p' o' s' s' e' cū d' f' e' c' t' u' p' o' s' s' e' .
...p' a' t' i' t' e' s' u' p' l' e' . **S** i' a' p' o' t' e' s'
...i' n' e' x' c' u' s' a' b' i' l' e' s' . **V** l' e' . q' n'

